

Taloudellisen riippumattomuuden tavoittelijat

Elisa Joensuu

Opinnäytetyö, AMK

Maaliskuu 2023

Liiketalouden ala

Tradenomi (AMK), liiketalouden tutkinto-ohjelma

Joensuu, Elisa

Taloudellisen riippumattomuuden tavoittelijat

Jyväskylä: Jyväskylän ammattikorkeakoulu. Maaliskuu 2023, 45 sivua.

Liiketalouden ala, liiketalouden tutkinto-ohjelma. Opinnäytetyö AMK.

Julkaisun kieli: Suomi

Julkaisulupa avoimessa verkossa: Kyllä

Tiivistelmä

Taloudellinen riippumattomuus on yleinen tavoite nuorten sijoittajien keskuudessa. Se tarkoittaa tilaa, jossa ihmisen ei ole välttämätöntä käydä palkkatyössä, vaan sijoituksista saatavilla passiivisilla tuloilla pystyy kattamaan elinkustannukset. Opinnäytetyön aiheena on taloudellisen riippumattomuuden tavoittelu suomalaisten näkökulmasta. Tavoitteena oli selvittää, millaisia ovat suomalaiset taloudellisen riippumattomuuden tavoittelijat, ja mistä syystä taloudellista riippumattomuutta on lähdetty tavoittelemaan.

Opinnäytetyön teoreettisessa viitekehyksessä käydään läpi taloudelliseen riippumattomuuteen liittyviä käsitteitä ja FIRE-liikettä (financial independence, retire early) ilmiönä. Tutkimuksen kohteeksi valikoitui 10 henkilöä, jotka ovat kertoneet julkisesti mediassa ja blogeissa matkastaan kohti taloudellista riippumattomuutta. Aineistona käytettiin heidän omia blogitekstejään ja heidän mediassa julkaistuja haastattelujaan.

Tutkimustulosten mukaan Suomessa taloudellista riippumattomuutta tavoittelevat tyypillisesti nuoret, korkeasti koulutetut, työssäkäyvät ihmiset. He ovat aktiivisia sijoittajia. Suosituimpia sijoituskohteita ovat pörs-silistatut osakkeet sekä asunnot, ja he tavoittelevat taloudellisen riippumattomuuden saavuttamista 40–50-vuotiaana. Tuloksista ilmeni myös, että taloudellisen vapauden tavoittelun motiivina harvoin on halu eläköityä kirjaimellisesti ja lopettaa työnteko kokonaan. Sen sijaan suurimpia motiiveja säästää ja sijoittaa taloudellista riippumattomuutta varten ovat valinnanvapauden lisääminen elämässä, työajan lyhentäminen, yrityksen perustaminen ilman rahahuolia ja ajankäyttö työntekoa merkityksellisempiin asioihin kuten perhe-elämään.

Avainsanat (asiasanat)

taloudellinen riippumattomuus, aikainen eläköityminen, sijoittaminen, passiiviset tulot

Muut tiedot (salassa pidettävät liitteet)

Ei ole.

Joensuu, Elisa

People who practice FIRE (financial independence, retire early)

Jyväskylä: JAMK University of Applied Sciences, March 2023, 45 pages.

Degree Programme in Business Administration. Bachelor's thesis.

Permission for open access publication: Yes

Language of publication: Finnish

Abstract

Financial independence is a common goal among young investors. It refers to a state where a person does not have to work for salary, but instead can cover living expenses with passive income from investments. The topic of this thesis is the pursuit of financial independence from the perspective of Finns. The aim was to find out what kind of people in Finland are pursuing financial independence and why they have chosen to pursue it.

The theoretical framework of the thesis covers concepts related to financial independence and the FIRE (financial independence, retire early) movement as a phenomenon. The study focused on 10 individuals who have publicly shared their journey towards financial independence in the media and on blogs. The data used in the study consisted of their own blog posts and interviews published in the media.

The results show that in Finland, those who aim for financial independence are typically young, highly educated, employed individuals who are active investors. The most popular investment targets are publicly traded stocks and real estate, and they aim to achieve financial independence by the age of 40-50. The results also revealed that the motivation for pursuing financial freedom is rarely the desire to retire literally and stop working altogether. Instead, the biggest motivators for saving and investing for financial independence are increasing freedom of choice in life, shortening working hours, starting a business without having to worry about money, and allocating time to more meaningful activities such as family life.

Keywords/tags (subjects)

financial independence, early retirement, investing, passive income

Miscellaneous (Confidential information)

None

Sisältö

1	Johdanto	5
2	Tutkimusasetelma	6
2.1	Tutkimuksen tausta, tavoitteet ja tutkimuskysymykset	6
2.2	Tutkimusote ja menetelmä	7
2.3	Aineistonkeruu ja analyysimenetelmät	9
2.3.1	Tutkimuksen luotettavuus, eettisyys ja tiedonhakuprosessi	10
3	Taloudellinen riippumattomuus	11
3.1	Erilaisia passiivisen tulon lähteitä	13
3.2	Kriittisen massan laskeminen.....	15
3.3	Sijoittamisen riskit.....	17
4	FIRE-liike	19
4.1	Historiaa	20
4.2	FIRE-elämäntyylin piirteitä	22
5	Tulokset	24
5.1	Ikä	25
5.2	Elämäntilanne.....	26
5.3	Sijoitustavat.....	27
5.4	Tavoiteikä taloudelliselle riippumattomuudelle	31
5.5	Motiivit taloudellisen riippumattomuuden tavoitteluun	33
6	Johtopäätökset	37
7	Pohdinta	39
	Lähteet	41

Kuviot

Kuvio 1.	Tutkittavien ikä aineiston julkaisuhetkellä.....	25
Kuvio 2.	Tutkittavien elämäntilanne	26
Kuvio 3.	Tutkittavien sijoituskohteet	28

1 Johdanto

Perinteisesti työnteko jossain muodossa ja palkkatulojen saaminen on nähty välttämättömänä osana ihmisen elämää ja työssä käyminen eläkeikään asti on pitkään ollut yhteiskunnallinen normi. Taloudellinen riippumattomuus ja eläköityminen ennen vanhuusikää on ollut melko tuntematon ilmiö, eikä se ole ollut suurimmalle osalle ihmisistä edes realistista. On olemassa tutkimuksia, joiden mukaan suuri osa ihmisistä on tyytymättömiä työhönsä, ja moni etsii nykyään vaihtoehtoja perinteiselle työelämälle. (Perrone ym. 2015; Schmidt 2021.)

Tämän tutkimuksen kohteena on yksi viime vuosien aikana julkisuutta saanut vaihtoehtoinen elämäntyyli FIRE. FIRE on lyhenne englannin kielen sanoista ”financial independence, retire early”, eli taloudellinen riippumattomuus, aikainen eläköityminen. FIRE-elämäntyylin ideana on yksinkertaisesti kerätä säästämällä ja sijoittamalla varallisuutta niin paljon, että se tuottaa tarpeeksi passiivisia tuloja elinkustannusten rahoittamiseen ja jättäytyä pois työelämästä useita vuosia ennen virallista eläkeikää.

Opinnäytetyön tarkoituksena on tutkia taloudellisen riippumattomuuden tavoittelua ja FIRE-ilmiötä suomalaisesta näkökulmasta. Tavoitteena on selvittää, millaisia ovat suomalaiset taloudellisen riippumattomuuden tavoittelijat ja mitä motiiveja heillä on sen tavoittelulle. Tässä tutkimuksessa taloudellinen riippumattomuus määritellään tilaksi, jossa ihmisen ei ole välttämätöntä tehdä ansiotyötä, vaan hänellä on säästettynä ja sijoitettuna niin paljon rahaa, että niiden tuotoilla voi kattaa elämisen kustannukset. Ihmisestä, joka tavoittelee taloudellista riippumattomuutta ja aikaista eläköitymistä käytetään tässä työssä termiä ”firettäjä”.

Taloudellinen riippumattomuus on melko yleinen tavoite sijoittajien keskuudessa, mutta firettäjiä ja FIRE-liikettä on tutkittu verrattain vähän. Aihe on ollut ajankohtainen mediassa viime vuosien aikana ja tämän tutkimuksen tavoitteena on tuottaa syvällisempää tietoa juuri tästä kohderyhmästä ja ilmiöstä tutkimalla henkilöitä, jotka ovat kertoneet taloudellisen riippumattomuuden tavoittelustaan mediassa ja blogeissa. Aiemmin aihetta ovat tutkineet muun muassa Inkinen (2021) kandidaatintutkielmassaan sekä Jäppinen (2019) opinnäytetyössään. Tästä opinnäytetyöstä voivat

hyötyä henkilöt, jotka tavoittelevat taloudellista riippumattomuutta tai ovat kiinnostuneita sijoittamisesta ja vaurastumisesta. Taloudellinen riippumattomuus on nuorten sijoittajien yleinen tavoite, joten työ voi tarjota uusia näkökulmia ja tietoa kyseisestä kohderyhmästä ja ilmiöstä myös pankkien sijoitusneuvonnan parissa työskenteleville.

Opinnäytetyön alussa käydään läpi tutkimusasetelma eli tutkimuksen tausta, tutkimusmenetelmä sekä aineistonkeruu- ja analyysimenetelmät. Teoreettisessa viitekehyksessä käsitellään taloudellista riippumattomuutta yleisesti taustoittaen, mitä termit taloudellinen riippumattomuus ja FIRE-tarkoittavat. Teoriassa käydään läpi myös muutamia yleisimpiä sijoituskohteita, joita taloudellisen riippumattomuuden tavoittelussa käytetään kuten osakkeita, rahastoja ja asuntosijoittamista sekä niiden riskejä. Sen jälkeen tarkastellaan laajemmin FIRE-liikettä tarkoituksena syventyä siihen, mistä ilmiössä on kyse käymällä läpi kyseisen elämäntyylin historiaa ja tyypillisiä piirteitä. Teoriapohjan jälkeen esitellään tutkimustulokset ja niistä tehdyt johtopäätökset. Lopuksi pohdintaosiossa tehdään yhteenveto tuloksista ja tutkimusprosessista.

2 Tutkimusasetelma

Tieteellisen tutkimuksen ja opinnäytetyön lähtökohtana on aina tutkimusongelma. Tutkimusongelmasta johdetaan tutkimuskysymykset, joihin vastataan tutkimusaineiston avulla. Tutkimusasetelmassa kuvataan menetelmät, joita käytetään tutkimusongelman ratkaisemiseksi. (Kananen 2019, 21.) Tässä luvussa käydään läpi opinnäytetyön tutkimusasetelma eli tutkimuksen kohde, tutkimuskysymykset, tavoitteet, tutkimusote, aineistonkeruu ja analyysimenetelmät. Luvussa tarkastellaan myös tiedonhakuprosessia sekä luotettavuusmenetelmiä.

2.1 Tutkimuksen tausta, tavoitteet ja tutkimuskysymykset

Viime vuosina nuoret aikuiset ovat kiinnostuneet sijoittamisesta yhä enemmän, ja firetys -ilmiöstä on puhuttu suomalaisessakin mediassa paljon. Danske Bankin vuonna 2018 teettämästä Sijoitusneuvonta-kyselytutkimuksessa selvisi, että 27 prosenttia suomalaisista 18–29 vuotiaista nuorista uskoo voivansa jäädä pois työelämästä ennen virallista eläkeikää. Kaikista Pohjoismaalaisista nuorista näin uskoo 19 prosenttia. Kyselytutkimuksen mukaan Suomessa näyttää olevan kasvamassa ensimmäinen FIRE-sukupolvi, joka tavoittelee taloudellista riippumattomuutta, joka mahdollistaa

aikaisemman irtautumisen työelämästä. Taloudellinen riippumattomuus vaatii yleensä nuorena aloitettua säästämistä sekä tuottohakuista sijoittamista. (Danske Bank 2018.)

Myös Nordea on selvittänyt nuorten pyrkimystä taloudelliseen riippumattomuuteen. Nordean vuonna 2019 teettämän pohjoismaisen kyselytutkimuksen mukaan yli puolet sijoittavista 18-25 vuotiaista nuorista tavoittelee sijoittamisella taloudellisen riippumattomuuden saavuttamista. Vuonna 2021 nuorten kohdalla sama lukema oli laskenut 39 prosenttiin. (Kärkkäinen 2019; Möller 2022.) Voidaan todeta, että vuodesta 2019 vuoteen 2021 innokkuus taloudellisen riippumattomuuden tavoitteluun on hieman laantunut, mutta se on silti melko yleinen tavoite sijoittajien keskuudessa.

Opinnäytetyön tarkoituksena on luoda yleiskuva taloudellisen riippumattomuuden tavoittelusta ja FIRE-liikkeestä (financial independence, retire early) ilmiönä ja tavoitteena on selvittää, millainen on tyypillinen suomalainen taloudellisen riippumattomuuden tavoittelija eli firettäjä. Tutkimusongelmana on, keitä suomalaiset firettäjä ovat. Ongelma ratkaistaan vastaamalla tutkimuskysymyksiin, minkä ikäisiä firettäjä tyypillisesti ovat, millaisessa elämäntilanteessa he ovat eli ovatko he työssäkäyviä vai opiskelijoita ja millaisin sijoituskeinoin he pyrkivät saavuttamaan taloudellisen riippumattomuuden. Työssä selvitetään myös, minkä ikäisenä suomalainen firettäjä suunnittelee eläköityvänsä ja millaisia motiiveja heillä on taloudellisen riippumattomuuden tavoittelulle. Tutkimuksen kohderyhmään eivät kuulu henkilöt, jotka ovat jo saavuttaneet taloudellisen riippumattomuuden, vaan kohteeksi on valittu ihmisiä, jotka vasta tavoittelevat sitä.

2.2 Tutkimusote ja menetelmä

Tutkimusotteet voidaan yksinkertaistetusti jakaa laadulliseen eli kvalitatiiviseen ja määrälliseen eli kvantitatiiviseen tutkimukseen. Tutkimusmenetelmät, eli aineistonkeruu- ja analyysimenetelmät määräytyvät valitun tutkimusotteen mukaisesti. Laadullinen tutkimus perustuu ilmiön kuvailemiseen sanoilla ja lauseilla, määrällinen tutkimus perustuu lukuihin. Määrällinen tutkimus on suoraviivainen prosessi, laadullista tutkimusprosessia voidaan kuvailla enemmän sykliseksi. Laadullista tutkimusotetta käytetään, kun pyritään saamaan tutkittavasta ilmiöstä syvälinen näkemys, ja selvittämään, mistä ilmiössä on kyse. Laadullisin keinoin voidaan muodostaa ymmärrettävä, kokonaisvaltainen sekä tarkka sanallinen kuvaus ilmiöstä, kun taas määrällisellä tutkimuksella kuvataan ilmiöitä matemaattisessa muodossa. (Kananen 2017, 32–35.)

Tässä tutkimuksessa on käytetty laadullista tutkimusotetta. Tutkimuksessa pyritään muodostamaan syvällistä ymmärrystä taloudellisen riippumattomuuden tavoittelusta ilmiönä. Tutkimuksessa selvitetään, mistä ilmiössä on kyse ja millaisia tekijöitä sen taustalla on. Tutkimuksen empiirisessä osassa on myös määrällisiä piirteitä. Siinä osaa tutkimuskysymysten vastauksista kuvaillaan myös numeerisessa muodossa.

Laadullista tutkimusta voidaan tehdä monella eri menetelmällä. Tässä tutkimuksessa on hyödynnetty vertailevaa tutkimusmenetelmää. Vertailevassa tutkimuksessa vertaillaan yhtäläisyyksiä ja eroja tutkimukseen valittujen tapauksien välillä. Tutkimuksen menetelmä sisältää myös etnografisen tutkimuksen piirteitä, koska siinä tarkastellaan ihmisiä osana jotakin ryhmää ja heidän tulkin-tojaan toiminnastaan osana tätä ryhmää. (Koppa 2015 & Koppa 2021.)

Laadullisessa tutkimuksessa voidaan käyttää monenlaisia aineistoja. Tässä tutkimuksessa aineistona on käytetty mediatekstejä. Mediateksteihin lukeutuvat muun muassa tekstin varaan rakentuvat, toimittajien tuottamat aineistot, kuten uutiset ja henkilöhaastattelut, tavallisten ihmisten kirjoittamat blogikirjoitukset, mainokset, mielipidekirjoitukset sekä monet muut media-aineistot. Media-aineistot ovat usein multimodaalisia, eli niissä yhdistyy teksti, kuva sekä ääni ja liikkuva kuva. Tutkijan on ratkaistava, analysoidaanko kaikkia ilmaisumuotoja vai vain yhtä. Tutkimuksen toteutusta varten tekstien suuresta valikoimasta valitaan otoksia ja näytteitä tietyin kriteerein. Otos tarkoittaa satunnaisesti poimittua tekstien joukkoa ja näytteet valitaan tutkijan harkinnan mukaan. (Vuori 2021, Mediatekstit.)

Tutkimuksen aineistona käytetty kolmenlaista eri aineistotyyppiä. Yhtenä aineistotyyppinä on käytetty journalistisia media-aineistoja, kuten uutisia ja henkilöhaastatteluja. Toisena aineistotyyppinä on tavallisten ihmisten kirjoittamat blogitekstit, ja kolmantena podcastit. Aineistotyyppit valikoituivat sen perusteella, että mediassa on viime vuosina ollut aiheen ajankohtaisuuden vuoksi runsaasti taloudellista riippumattomuutta tavoittelevien ihmisten haastatteluja ja muita aihetta käsitteleviä artikkeleita. Monet firettäjätkirjoittavat myös blogia matkastaan kohti taloudellista riippumattomuutta. Näin ollen mediassa julkaistuista teksteistä oli mahdollista muodostaa mielekäs tutkimusaineisto.

Blogi tarkoittaa verkkosivustoa, johon tuotetaan ajankohtaista sisältöä. Blogi voi olla yhden tai useamman ihmisen kirjoittama henkilökohtainen interaktiivinen verkkopäiväkirja, tai ne voivat toimia eri alojen, kuten politiikan, muodin, urheilun tai teknologian keskustelufoorumeina. Blogi määritellään usein verkkopäiväkirjaksi, mutta kaikki blogit eivät ole päiväkirjamaisia. Blogit alkoivat yleistyä vuosituhannen vaihteessa, ja ne ovat vaikuttaneet sosiaalisen median syntymisen taustalla. Blogikirjoitus on kokonainen, kolumnimainen teksti. Kirjoituksissa on yleensä kommentointiosio, jossa lukijat voivat jatkaa keskustelua blogikirjoituksen aiheesta. Vanhat blogikirjoitukset säilyvät blogin arkistossa. (Laaksonen & Matikainen 2013, 197 & 358.)

Podcastit ovat radio-ohjelmia muistuttavia verkossa julkaistavia äänitallenteita, joita kuunnellaan yleensä älylaitteilla. Podcasteja on julkaistu jo 2000-luvun alkupuolelta lähtien ja niiden suosio on kasvanut suuresti viime vuosien aikana. Podcasteja on tarjolla paljon eri aiheista, ja niitä kuuntelevat erityisesti alle 45-vuotiaat kaupunkilaiset. Podcasteja kuunnellaan usein siitä syystä, että niiden avulla voidaan rentoutua ja oppia uutta. (Radiomedia 2018.)

Tutkimuksen kohderyhmäksi valikoitui 10 henkilöä, jotka tavoittelevat taloudellista riippumattomuutta eli firettävyyttä. Tutkimukseen valikoidut henkilöt valittiin sen perusteella, kenen haastattelusta ja blogikirjoituksista saatiin vastaukset tutkimuskysymyksiin. Tutkimuksen aineistona on käytetty firettäjien omia blogikirjoituksia, podcast -jaksoja sekä uutisartikkeleita. Aineisto on siis henkilöiden itsensä kirjoittamaa, tai heidän haastatteluitaan. Tutkimusaineistosta on valittu harkinnanvarainen näyte, koska satunnaisesti poimimalla ei olisi saatu vastauksia tutkimuskysymyksiin. Seuraavassa kappaleessa käydään läpi aineistonkeruu- ja analysointimenetelmät.

2.3 Aineistonkeruu ja analyysimenetelmät

Aineistona on käytetty kahdeksaa uutisartikkelia, kahta Spotifyssa julkaistua podcast -jaksoa, jotka ovat pituudeltaan 18 ja 45 minuuttia, sekä kahtakymmentäkahta blogikirjoitusta neljästä eri blogista. Aineistot ovat julkaistu vuosina 2018–2022. Aineisto on kerätty syksyllä 2022 ja tutkimus toteutettu alkuvuoden 2023 aikana. Tutkimusaineistoa on kerätty tutkijan etukäteen tuntemista blogeista sekä artikkeleista, jotka ovat julkaistu Ylen, Duunitorin, Ilta-Sanomien, Nordnetin ja Länsiväylän verkkosivuilla. Podcast-jaksot etsittiin Spotifysta hakusanoilla “fire” ja “taloudellinen riippumattomuus”.

Laadullinen aineisto voidaan analysoida eli käsitellä monilla eri menetelmillä. Perinteisiä menetelmiä ovat sisällönanalyysin eri muodot kuten koodaaminen, teemoittelu ja tyypittely. Aineiston analysointi aloitetaan tutustumalla aineistoon ja muodostamalla siitä kokonaiskuva, sen jälkeen aineisto muutetaan tutkittavaan muotoon ja analysoidaan aineisto valitun menetelmän avulla ja etsitään vastaukset tutkimusongelman kannalta olennaisiin kysymyksiin. (Günther, Hasanen & Juhila 2021.)

Tutkimuksen aineiston analysointi on toteutettu teemoittelua käyttäen. Teemoittelussa aineistosta poimitaan teemat, jotka ovat tutkimusongelman kannalta olennaisia. Tutkimuskysymyksistä on muodostettu etukäteen viisi eri teemaa, joita tarkastellaan yksityiskohtaisemmin tutkimustuloksissa. Teemat ovat ikä, elämäntilanne, sijoitustavat, tavoite-eläkeikä sekä motiivit taloudellisen riippumattomuuden tavoittelulle. Teemoihin liittyviin tutkimuskysymyksiin on poimittu vastaukset aineistosta. Blogeista ja artikkeleista on poimittu tutkimuksen tulososioon suoria lainauksia muokkaamatta niitä. Podcast –jaksot on analysoitu ensin litteroimalla niistä tekstimuotoon kohdat, joista tutkimuskysymyksiin saatiin vastaukset. Myös podcasteista on poimittu lainauksia haastatteluvien kertomuksista. Lainauksissa ei ole yksilöity, mikä on kenenkin kertomaa tai mistä blogista se on peräisin. Niihin viitataan kirjaimilla A-J, mutta lähdeluettelossa aineisto ei ole käytetyssä aakkosjärjestyksessä.

2.3.1 Tutkimuksen luotettavuus, eettisyys ja tiedonhakuprosessi

Tutkimuksen luotettavuutta mitataan validiteetin ja reliabiliteetin avulla. Validiteetti tarkoittaa sitä, että tutkitaan sitä mitä pitikin. Reliabiliteetti tarkoittaa tutkimuksen pysyvyyttä, eli sitä, että tutkimustulokset ovat samat, jos tutkimus uusittaisiin. Laadullisessa tutkimuksessa on pohdittava myös sitä, montako tutkittavaa henkilöä on riittävästi. Riittävää määrää voidaan arvioida saturaatio eli aineiston kylläntymisen avulla. Aineiston saturaatio on saavutettu, kun uusi tutkittava ei tuota enää uusia tuloksia tutkimukseen, vaan vastaukset alkavat toistua. (Kananen 2019, 31, 33.) Tässä tutkimuksessa kymmenen tutkittavaa oli riittävä määrä, koska vastaukset olivat jo kymmenen kohdalla samankaltaisia ja arvioitiin, että suurempi määrä tutkittavia ei enää tuota uusia tuloksia. Aineiston luotettavuudesta huolehditaan siten, että tutkimuksen kohteeksi valikoidaan oikea kohderyhmä. Kohteena ei ole anonymina kirjoitettavia tai esiintyviä henkilöitä, vaan heistä jokainen kertoo haastatteluissa ja blogikirjoituksissa omalla nimellään taloudellisen riippumattomuuden tavoittelusta. Tutkimusprosessissa on myös huomioitu JAMK:in eettiset periaatteet.

Ihmisiä tutkittaessa on aina huomioitava yleiset eettiset periaatteet, joiden mukaisesti tutkimuksessa on kunnioitettava tutkittavien ihmisarvoa, yksityisyyttä ja muita oikeuksia. Tutkimuksessa on arvioitava, aiheutuuko tutkimuksesta haittaa tutkittaville henkilöille. (Vuori 2021, Tutkimusetiikka ihmistieteissä.) Vaikka blogi- ja media-aineistot ovat julkisesti ja vapaasti saatavilla, ja tutkittavat henkilöt esiintyvät niissä vapaaehtoisesti omana itsenään, niiden käytössä on silti mietittävä tutkimuseettisiä kysymyksiä. Tutkimusaineisto sisältää henkilötietoja, ja niitä voi käyttää tutkimuksessa silloin, kun se on tarkoituksenmukaista. (Tunnisteellisuus ja anonymisointi, n.d.) Aineisto on analysoitu siten, ettei siitä ole yksittäisiä henkilöitä tunnistettavissa, koska tutkittavien henkilöllisyydet eivät ole olennaisia tutkimustulosten kannalta. Sen lisäksi tutkittavat voivat poistaa tai muokata omia blogitekstejään koska tahansa. Tutkimuksen aineistona käytetyt blogit ja artikkelit ovat lueteltuna lähdeluettelossa.

Raportin teoriaosuudessa käytetään luotettavaa ja tutkimusongelman kannalta olennaista kirjallisuutta tutkittavasta aiheesta, aiempia aiheesta tehtyjä tutkimuksia suomeksi ja englanniksi, sekä kysely- ja uutisartikkeleita luotettavista lähteistä lähdekriittisyyttä noudattaen. Opinnäytetyön teoriapohjan tiedonhankinnassa ja tutkimusaineiston etsimisessä on käytetty muun muassa hakusanoja taloudellinen riippumattomuus, aikainen eläköityminen, fire, firetyt, sekä englanninkielisiä termejä kuten FIRE, fire movement, financial independence retire early. Kirjallisuuslähteiden sekä tutkimusartikkeleiden haussa on hyödynnetty Jyväskylän ammattikorkeakoulun kirjaston omaa tietokantaa, Alma Talent Pro:ta, sekä Google Scholar -palvelua.

3 Taloudellinen riippumattomuus

Vaurastua voi vain säästämällä osan tuloista. Jos säästöt sijoittaa tuottavasti, ajan myötä taloudellinen tilanne paranee. Varallisuuden lisääntyminen lisää myös itsenäisyyttä sekä mahdollisuuksia suunnitella omaa työtä ja elämää. (Saario 2016, luku 1.) Finanssiala ry:n teettämän ”Säästäminen, luotonkäyttö ja maksutavat” -tutkimuksen mukaan suomalaisista 61 prosentilla tulot ovat suuremmat kuin menot eli suurimmalla osalla suomalaisista rahaa voisi jäädä säästöön, ja 64 prosentilla suomalaisista on rahaa säästössä tai sijoitettuna johonkin kohteeseen. Kuitenkin yli puolet suomalaisista suunnittelee talouttaan korkeintaan puoleksi vuodeksi kerrallaan. Suomalaisista vain kolme prosenttia suunnittelee taloutensa raha-asioita yli kuuden vuoden aikavälillä. (Finanssiala ry 2021,

3.) Finanssiala ry:n tutkimuksen perusteella voidaan päätellä, että suurin osa suomalaisista ei varaudu taloudellisesti esimerkiksi eläköitymiseen.

Varallisuusvalmentaja Terhi Majasalmi on jaotellut taloudelliset päämäärät kolmeen osaan. Niistä ensimmäinen on taloudellinen tasapaino ja turva. Se saavutetaan silloin, kun oma talous on ylijäämäinen, eli ihminen kuluttaa vähemmän rahaa kuin hän ansaitsee. Toinen päämäärä on taloudellinen riippumattomuus, joka tarkoittaa sitä, että ihminen voi halutessaan lopettaa ansiotyössä käymisen kokonaan ja elää varallisuutensa tuotoilla. Kolmas päämäärä on rikkaus. Rikkaalla ihmisellä on runsaasti omaisuutta ja tuloja, sekä ylimääräistä rahaa, jonka hän voi sijoittaa tuottavasti niin, että raha moninkertaistuu. Rikkaaksi tuleminen ei ole realistista useimmille ihmisille. Ei ole olemassa tiettyä summaa, jolla taloudellisen riippumattomuuden saavuttaa, vaan tarvittava rahamäärä riippuu ainoastaan omasta elintasosta. Keskeistä taloudellisen riippumattomuuden tavoittelussa on miettiä, millaista elämää haluaa elää ja paljonko se maksaa. (Kullas & Myllyoja 2014, 27–28.)

Taloudellisen riippumattomuuden tavoitteluun on monia erilaisia motiiveja. Ihmiset, jotka saavat passiivisia tuloja elinkustannusten rahoittamiseksi, kokevat yleensä, että heillä on enemmän vapautta päättää oman elämänsä sisällöstä. Taloudellinen riippumattomuus antaa mahdollisuuden esimerkiksi viettää enemmän aikaa perheen kanssa tai perustaa yritys ilman rahahuolia. Joillakin motiivina on epäluottamus perinteiseen työelämään ja suomalaiseen eläkejärjestelmään. Nykyään työ ei ole yhtä pysyvää kuin ennen, ja pätkätyöt ovat yleisiä. Taloudellisesti riippumattoman ei tarvitse huolehtia työelämän epävarmuudesta ja oman toimeentulon jatkuvuudesta. (Carlsson 2020, 20–21.)

Perrone, Vickers ja Jackson (2015) tutkivat kahtakymmentäyhtä australialaista henkilöä, jotka tavoittelevat tai ovat jo saavuttaneet taloudellisen riippumattomuuden. Tutkimuksessa selvitettiin, millaisia kokemuksia ja ajatuksia heillä on liittyen taloudelliseen riippumattomuuteen. Tutkimuksen tuloksissa nousi esille syvä tyytymättömyys työelämää kohtaan sekä merkityksettömyyden tunne, johon taloudellinen riippumattomuus ja sen avulla työelämästä irtautuminen nähtiin ratkaisuna. Tutkittavat ilmaisivat halua päättää itse omasta ajankäytöstään ja tavoitella palkkatyötä merkityksellisempiä asioita elämässä. Vaihtoehtoina palkkatyölle tutkittavat mainitsivat esimerkiksi vapaaehtoistyön tekemisen ja ajanvieton perheen kanssa.

3.1 Erilaisia passiivisen tulon lähteitä

Taloudellisen riippumattomuuden tavoittelussa olennaista on säästöjen sijoittaminen tuottavasti niin, että sijoitukset alkavat tuottaa passiivista tuloa. Tavoitteena on saavuttaa tilanne, jossa passiivinen tulo korvaa työstä saatavan palkan. Aktiivinen tulo tarkoittaa tehdystä työstä saatavaa palkkiota, eli tavallista palkkatuloa. Passiivinen tulo kertyy ilman aktiivista työntekoa. Passiivisia tuloja ovat esimerkiksi osakesijoituksista saatava tuotto tai vuokra-asunnosta saatava vuokra. (Carlsson 2020, 61–62.)

Sijoituksille saa tuottoa ainoastaan ottamalla riskiä. Pankkitilille säästäminen on riskitöntä, mutta sillä ei saa rahoilleen tuottoa. Pankkitilillä tuotto saattaa jäädä jopa tappiolliseksi, kun inflaatio eli yleinen hintatason nousu pienentää rahan arvoa. Mitä enemmän riskiä sijoitus sisältää, sen suuremmaksi muodostuu tuotto-odotus. Tuotto ja korkoa korolle-ilmiö kasvattavat sijoitettua pääomaa vuosien kuluessa ja sijoitustuottojen kasvattamisessa onkin tärkeää ymmärtää korkoa korolle -ilmiön merkitys. Korkoa korolle -ilmiö toimii siten, että sijoitetulle summalle saa joka vuosi korkoa, eli tuottoa. Seuraavana vuonna myös tuotolle tulee tuottoa, eli korko kasvaa korkoa. Sijoittamisessa korkoa korolle -ilmiöstä pääsee hyötymään, kun sijoituksista saadut tuotot sijoitetaan takaisin sijoituskohteeseen sen sijaan, että ne käytettäisiin kulutukseen. Aluksi sijoitussumma kasvaa hitaasti, mutta vähitellen korkojen koron kasvu kiihtyy. Mitä nuorempana sijoittamisen aloittaa, sen kauemmin korkoa korolle -ilmiö ehtii vaikuttaa, joten aikaisin aloittaminen on järkevää. (Mähkä 2021, luku 1.; Sammalisto & Asunmaa 2021, 127 & 133.)

Pitkällä aikavälillä tuottavin sijoituskohte on pörssiyhtiöiden osakkeet. Osake on osuus osakeyhtiöstä, jonka osakkeet ovat julkisen kaupankäynnin kohteena arvopaperipörssissä. Pörssi on kauppapaikka, jossa sijoittajat käyvät kauppaa osakkeilla keskenään ja yhtiöt voivat hakea rahoitusta toiminnalleen laskemalla liikkeelle uusia osakkeita. Osakkeiden tuotto muodostuu arvonnoususta sekä yhtiön osakkeenomistajille jakamasta voitto-osuudesta eli osingoista. Useimmat pörssiyhtiöt maksavat osinkoa kerran vuodessa. Osinko maksetaan suoraan osakkeenomistajan tilille, mutta arvonnousu eli mahdollinen myyntivoitto saadaan vasta, kun osakkeet myydään. Osinkoa maksavilla pörssiosakkeilla voi rakentaa itselleen säännöllisen passiivisen tulovirran. Lyhyellä aikavälillä pörssikurssit vaihtelevat, mutta sijoittajalle parasta on omistaa sellaisten yhtiöiden osakkeita, jotka jakavat joka vuosi omistajilleen enemmän osinkoa. (Saario 2020, 19; Kallunki, Martikainen & Niemelä 2019, 77–79.)

Osakkeisiin voi sijoittaa myös rahastojen kautta. Rahastot jakautuvat sijoittajien omistamiin rahasto-osuuksiin. Sijoittaja laittaa haluamansa summan rahastoon, ja rahaston salkunhoitaja jakaa sijoitetut rahat eri kohteisiin. Jos kohdesijoitusten arvo nousee, myös rahaston ja rahasto-osuuksien arvo nousee. Sijoitusrahastot jaetaan eri luokkiin esimerkiksi sijoituskohteiden, maantieteellisten alojen tai toimialojen mukaan. Osakerahastot yleensä jaotellaan sen mukaan, mille toimialoille tai maantieteelliselle alueelle ne sijoittavat. (Elo & Saarhelo 2018, 53–54.)

Rahastoista saa tuottoja osinkona, korkona tai arvonnousuna. Korot ja osingot lisätään rahaston pääomaan ja ne kasvattavat osuuden arvoa automaattisesti. Rahastot ovat verotuksen kannalta tehokas tapa sijoittaa, koska Suomessa rahastot eivät maksa myyntivoitoistaan tai osingoistaan veroja, vaan rahat jäävät sijoittajan rahastosalkkuun ja kasvaa korkoa korolle. Sijoittaja maksaa veroa vasta myydessään rahasto-osuudet. (Elo & Saarhelo 2018, 54–55.)

Osakerahastot voidaan karkeasti jakaa kahdenlaisiin, passiivisiin ja aktiivisiin. Passiiviset rahastot tuottavat jokseenkin varmasti pörssin keskimääräistä tuottoa. Aktiiviset rahastot pyrkivät ylittämään pörssin keskimääräisen tuoton, mutta riskinä on, että ne voivat myös alittaa keskimääräisen tuoton. Viime vuosina passiivisiin rahastoihin sijoittaminen on yleistynyt, ja moni aloittaa sijoittamisen niillä. Passiivisia rahastoja kutsutaan myös indeksirahastoiksi, koska ne sijoittavat jonkin tietyn pörssin indeksin, kuten OMXH25 -indeksin mukaisesti. OMXH25 -indeksin mukaan sijoittava rahasto sisältää 25:n Helsingin pörssin vaihdetuimman yhtiön osakkeita, eli osakkeita, joilla käydään eniten kauppaa. Yksinkertaistetusti indeksirahastoon sijoittamalla saa saman tuoton, kuin sijoittamalla suoraan kyseisten 25 yhtiön osakkeisiin. (Mähkä 2021, luku 3.)

Maailmalla nopeimmin kasvavan sijoitusluokan muodostavat pörssinoteeratut indeksirahastot eli ETF:t (Exchange Traded Funds). ETF-rahastoista ostetaan ja myydään osuuksia pörssissä samalla tavalla kuin pörssiosakkeita, ja arvopaperivälittäjälle maksetaan välityspalkkio. ETF:t ovat saavuttaneet suuren suosion, koska niiden kustannukset ovat matalammat verrattuna tavallisiin osakerahastoihin. Pitkäaikaissästäjälle rahaston kulujen pysyminen matalana on tärkeää, koska minimoimalla kulut voi vaikuttaa tuottoon ratkaisevasti. Korkoa korolle -tekijän vuoksi ajan myötä yhdenkin prosenttiyksikön tuottoero tekee lopulliseen tuottoon suuren eron. (Saario 2020, 37–41.)

Kuukausittaisia passiivisia tuloja voi kerryttää myös sijoittamalla asuntoihin. Asuntoihin sijoitetaan yksinkertaistetusti siten, että otetaan pankista laina, jolla ostetaan asunto-osakeyhtiöstä sijoitus-asunto. Asunto voi olla tyhjä tai valmiiksi vuokrattu. Vuokralaisen maksamalla vuokralla lyhennetään asuntolainaa ja maksetaan asuntoon liittyvät muut kulut, kuten yhtiövastike. Kun laina on maksettu pois, jäljelle jää velaton asunto ja kuukausittaista tuloa vuokrasta. Asuntosijoittamisen voi aloittaa pienelläkin alkupääomalla, koska valtaosa asunnosta rahoitetaan lainarahalla eli käytetään velkavipua tuoton saamiseksi. Viime vuosina asuntosijoittamisen suosio on lisääntynyt, koska asuntomarkkinat ovat olleet vakaat, tieto asuntosijoittamisesta on lisääntynyt ja korkotaso on ollut matala. Matalan korkotason aikana asunnon ostaminen lainarahalla on kannattanut, koska sijoituksella on ollut mahdollista saada enemmän tuottoa, kuin mitä lainan korkomenot ovat. (Väänänen 2022.)

3.2 Kriittisen massan laskeminen

Tärkeä osa taloudellisen riippumattomuuden tavoittelua on miettiä, kuinka suuri osa omista tuloista on laitettava säästöön, ja kuinka suuri sijoitusvarallisuus täytyy kerätä, jotta saavuttaisi riippumattomuuden. Varallisuutta on oltava niin paljon, että tuotoilla voi maksaa asumisen, ruoan, vaatteet ja kaikki muut arjen kustannukset. Tavoitteena on eläköityessä nostaa sijoituksista vähemmän rahaa kuin ne tuottavat. Summaa, jolla taloudellisen riippumattomuuden saavuttaa, kutsutaan kriittiseksi massaksi. Kriittinen massa on riittävän iso varallisuusmassa, joka tuottaa tarpeeksi kassavirtaa elämän rahoittamiseksi. Kriittisen massan suuruus on jokaiselle yksilöllinen, koska se riippuu henkilökohtaisista kuukausittaisista kuluista sekä sijoitusten tuottoprosentista. (Carlsson 2020, 24–25; Majasalmi 2012, 177.)

Tony Robbins kuvailee kirjassaan ”Raha – peli haltuun” (2014) kriittistä massaa metaforisesti rahakoneeksi, joka käsittelee siihen sijoitettua rahaa ja tuottaa loppuiän jatkuvan tulovirran. Rahakone käynnistyy, kun tekee päätöksen, kuinka suuren osan palkasta pitää itsellään eli siirtää säästöön. Robbinsin mukaan palkkatulojen suuruutta tärkeämpää on se, että tuloista siirtää aina palkkapäivänä säästöön tietyn prosenttiosuuden, ja osuuden olisi hyvä olla vähintään kymmenen prosenttia. Robbins ei kutsu säästettyä rahaa säästöiksi, vaan vapausrahastoksi. (Robbins 2014, 87–91.)

LähiTapiolan (2017) teettämän Arjen katsaus -kyselytutkimuksen mukaan suomalaiset arvioivat, että he tarvitsisivat keskimäärin 2,1 miljoonaa euroa, jotta voisivat tuntea olevansa taloudellisesti

riippumattomia. Kyselyyn vastasi 1007 15–74-vuotiasta suomalaista. Arvioissa oli merkittäviä eroja iän ja sukupuolen mukaan. Nuoret arvioivat tarvitsevansa isomman summan kuin eläkeläiset. Miehet arvioivat tarvitsevansa noin 2,7 miljoonaa euroa taloudelliseen riippumattomuuteen, kun taas naiset arvioivat tarvitsemansa summan olevan noin puolet tästä. (LähiTapiola, 2017.) LähiTapiolan kyselyssä ei kuitenkaan ollut määritelty etukäteen, mitä taloudellinen riippumattomuus tarkoittaa, joten vastaajat ovat vastanneet sen mukaan, mitä se heille itselleen tarkoittaa. Joillekin taloudellinen riippumattomuus tarkoittaa sitä, että voi lopettaa palkkatyön, ja toisille se voi tarkoittaa vain vararahastoa yllättävien elämäntilanteiden varalle.

Yleisesti käytetyt kriittisen massan laskemistavat ovat neljän prosentin sääntö sekä 25x sääntö. Nämä säännöt ovat peräisin yhdysvaltalaisen sijoitusneuvojan William P. Bengenin vuonna 1994 kirjoittamasta artikkelista ”Determining withdrawal rates using historical data”, sekä vuonna 1998 Yhdysvaltaisessa Trinity -yliopistossa tehdystä tutkimuksesta. Molemmissa tutkittiin, paljonko säästöistä voi nostaa vuosittain, jotta säästöt riittäisivät koko eläkeajan. Molemmissa tutkimuksissa päädyttiin siihen, että korkeintaan 4 prosentin vuosittaisilla nostoilla rahat eivät todennäköisesti lopu kesken 30 vuoteen. Bengen tutki samalla myös, mikä olisi paras allokaatio, eli miten säästetyt varat tulisi olla jaettuna eri omaisuusluokkiin kuten osakkeisiin ja velkakirjoihin. 25x sääntö on käytännössä sama kuin neljän prosentin sääntö, mutta eri tavalla ajateltuna. Sen mukaan 4 prosenttia säästöistä (1/25) pitäisi riittää kattamaan vuoden kulut, eli säästöissä tulisi olla 25-kertaisesti omien vuosikulujen verran, jotta taloudellinen riippumattomuus saavutetaan. (Bengen 1994; Carlsson 2020, 81–81.)

Esimerkiksi 2500 euron kuukausittaisilla kuluilla vuosikulutus on 30 000 euroa, jolloin kriittisen massan suuruus olisi $30\,000 \times 25 = 750\,000$ euroa. Tämän laskentakaavan mukaan taloudellisen riippumattomuuden voi saavuttaa paljon alhaisemmilla summilla, kuin mitä suomalaiset yleisesti arvioivat.

Majasalmi (2017, 109 & 177) esittelee kriittisen massan suuruuden laskemiseksi seuraavan kaavan:

$$\text{Kriittinen massa} = \frac{\text{(Kuukausittaiset kulut} \times 12) \times \text{vero}}{\text{Tuottoprosentti}}$$

Tämän kaavan mukaan 2500 euron kuukausittaisilla kuluilla, veroprosentilla 30 ja 5 prosentin vuosittaisella tuotolla kriittisen massan suuruudeksi saadaan 780 000 euroa, eli vain hieman korkeampi kuin 25x kaavalla.

Toisin kuin Bengenin neljän prosentin säännössä, Majasalmen kaavassa ajatuksena on, että säädettyä pääomaa ei nosteta, vaan se tuottaa kassavirtaa elämistä varten. Näin ollen tärkeintä on kertyneen sijoituspääoman säilyttäminen, ja sen jälkeen riittävän kassavirran varmistaminen. Siitä syystä ei kannata käyttää liian suurta tuotto-prosenttiodotusta, koska suuri tuotto-odotus tarkoittaa suurempien sijoitusriskien ottamista. Kriittistä massaa ja tuotto-prosenttia laskiessa on huomioitava myös inflaatio, koska jos sijoitetuille varoille saa vuodessa viiden prosentin tuoton ja inflaatio on kolme prosenttia, jäljelle jäävä tuotto on vain kaksi prosenttia. (Majasalmi 2012, 177.)

3.3 Sijoittamisen riskit

Taloudellisen riippumattomuuden tavoittelussa on olennaista, että sijoituksista saa tuottoa ja passiivista tuloa. Rahojen sijoittamiseen osake- tai asuntomarkkinoille liittyy kuitenkin aina riskejä, jotka on huomioitava sijoituspäätöksiä tehtäessä. Sijoittamiseen liittyviä riskejä ovat esimerkiksi tappioriski, markkinariski, yritysrisi, korkoriski, sekä likviditeettiriski.

Riski tarkoittaa epävarmuutta sijoituksen tuotosta. Tappioriski tarkoittaa riskiä siitä, että sijoituksen arvo laskee alemmaksi kuin sen ostohinta oli, tai tuotto jää pienemmäksi kuin tavoitetuotto. Tappioriski on kuitenkin vain yksi riskien ilmentymä. Osakkeiden omistamisen riski jaetaan markkinariskiin ja yritysrisiin. Markkinariski tarkoittaa sitä, että kaikkien toimialojen osakekurssit saattavat laskea yhtäaikaisesti, koska kaikkien yritysten osakkeiden kehitys riippuu talouden yleisestä kehityksestä. Markkinariski koskee kaikkien yritysten osakkeita. Markkinariskiin vaikuttaa muun muassa taloustilanteen yleiset näkymät, inflaatio, korkotilanne sekä poliittinen ilmapiiri. Yritysrisi liittyy tiettyyn yritykseen, ja sen suuruus riippuu kyseiseen yritykseen liittyvistä tekijöistä, kuten riittävän kannattavuuden saavuttamisesta ja ylläpitämisestä. (Opi osakkeet 2021, 69, 70.)

Esimerkkejä markkinariskien toteutumisesta ovat vuonna 2008 Yhdysvalloista alkunsa saanut kiinteistömarkkinoiden romahdus, vuoden 2011 eurokriisi sekä vuoden 2020 koronapandemia, jotka painoivat pörssikursseja alas rajusti. Tämänkaltaiset pörssiromahdukset, joissa osakkeet menettävät suuren osan arvostaan nopeasti saattavat näyttäytyä uhkana taloudellisen riippumattomuuden

saavuttamiselle, mutta toisaalta vuoden 2020 alkuvuoden romahduksen jälkeen pörssikurssit myös palautuivat nopeasti vielä saman vuoden aikana. (Saario 2016, luku 6.; Taylor & Davies 2021.)

Asuntosijoittamisen riskit ovat hieman erilaisia kuin osakemarkkinoille sijoittamisen riskit. Asuntosijoittamisessa riskeihin vaikuttaa sijoittajan kokemus ja osaaminen, velan määrä, sijoitusasunnon koko, kunto ja sijainti sekä vuokralaisen valinta. Asuntosijoittamisen suurimpiin riskeihin kuuluvat asuntojen hintariski, korkoriski, vuokralaiseen liittyvät riskit, poliittiset riskit sekä ylimääräisten kulujen syntymisen riski. (Orava & Turunen 2016, luku 5.)

Hintariski tarkoittaa yleistä asuntojen hintatason laskua, korkoriski lainan korkojen merkittävää nousua. Vuokralaisriskejä ovat esimerkiksi huono vuokralainen, joka ei maksa vuokria tai hajottaa asunnon. Vuokralaista ei välttämättä heti löydy, jolloin tyhjät kuukaudet aiheuttavat lisäkuluja. Lisäkuluja voi aiheutua myös taloyhtiön vastikkeiden noususta tai remonteista. Poliittisiin riskeihin kuuluvat verotuksen nousu, korkojen vähennysoikeuden heikentäminen sekä tukijärjestelmien leikkaukset. (Orava & Turunen 2016, luku 5.)

Likviditeettiriski on osa sijoittamisen riskiä. Likviditeetti tarkoittaa sijoituksen rahaksi muutettavuutta. Mitä likvidimpi sijoituskohte on, sen helpompaa ja nopeampaa se on myydä. Jos likviditeetti on huono, sijoituskohdetta ei välttämättä saada myytyä halutulla hetkellä, ja tuotto voi jäädä odotettua pienemmäksi. (Opi osakkeet 2021, 86.) Osakkeet ovat yleisesti hyvin likvidi sijoitus. Asunnot ovat vähemmän likvidejä, koska niiden myyminen kestää kauemmin kuin osakkeiden.

Sijoittamisen riskiä pienennetään jakamalla sijoitettavat varat useaan eri kohteeseen, esimerkiksi muutamaaan eri toimialan yhtiön osakkeeseen. Saarion (2016, luku 6.) mukaan yhteen osakkeeseen ei tulisi ikinä sijoittaa enempää rahaa, kuin mitä on valmis menettämään. Toisaalta sijoituksia ei kannata hajauttaa liikaa, vaan kohteita kannattaa hankkia sen verran kuin niiden kehitystä pystyy seuraamaan. (Saario 2016, luku 6.)

4 FIRE-liike

FIRE on lyhenne sanoista “financial independence – retire early” eli taloudellinen riippumattomuus, aikainen eläköityminen. FIRE-yhteisö koostuu henkilöistä, jotka vähentävät kulutustaan ja kerryttävät varallisuutta, jotta saavuttaisivat lopulta taloudellisen riippumattomuuden sekä mahdollisuuden irtautua työelämästä ja rahoittaa elämänsä vain sijoitustensa tuotoilla eli passiivisilla tuloilla. Tyypilliset FIRE-elämäntyylin noudattajat ovat millenniaaleja, eli vuosina 1981–1995 syntyneitä, joille vapaus ja itsenäisyys ovat tärkeitä arvoja. Useat heistä ovat korkeasti koulutettuja ja heillä on keskimääräistä korkeammat tulot. Korkeat tulot mahdollistavat korkean säästöasteen. Jotkut FIRE-liikkeen edustajat säästävät jopa yli 70 prosenttia tuloistaan. (Taylor & Davies 2021; Tergeesen & Dagher 2018; Schmidt 2021.)

Tässä opinnäytetyössä viitataan taloudellisen riippumattomuuden ja aikaisen eläköitymisen tavoittelijoihin firettäjinä. Firettäjä tavoittelevat eläkkeelle jäämistä ennen virallista eläkeikää, tyypillisesti 40–50 vuoden iässä. He tavoittelevat työelämästä poistumista oman varallisuuden turvin, ilman tarvetta valtion maksamalle eläkkeelle. Usein kuitenkin siitä huolimatta, vaikka taloudellinen riippumattomuus saavutettaisiin siinä iässä, tavoitteena ei välttämättä ole lopettaa työntekoa kokonaan. Tärkeä motiivi on ennemminkin mahdollisuus päättää vapaammin, millaisen työn tekemisestä nauttii ja mitä haluaa tehdä vapaaehtoisesti. (Perrone ym. 2015.; Schmidt 2021, 72.)

Syy, miksi taloudellinen riippumattomuus vetoaa erityisesti millenniaalisukupolven ja sitä nuorempiin voi olla, että millenniaalien elämänarvot ovat erilaisia kuin aiempien sukupolvien. Työelämässä millenniaalit arvostavat merkityksellisyyttä, joustavuutta, uralla etenemismahdollisuuksia sekä hyvää työn ja vapaa-ajan tasapainoa. Myös hyvä johtaminen, arvostetuksi tuleminen ja työnantajayrityksen arvot ovat tärkeitä. Tämä sukupolvi on kuitenkin vähemmän työelämäkeskeinen kuin aikaisemmat. He haluavat kehittää itseään myös työelämän ulkopuolella, eivätkä halua lykätä unelmiensa toteuttamista eläkeikään asti. Moni millenniaali kokee työelämän tylsänä ”oravanpyöränä”, joka ei tarjoa tarpeeksi haasteita. (Schmidt 2021, 72, 76–78.)

Sekä Schmidt (2021, 77) että Perrone ja muut (2015, 198) mainitsevat useita eri maissa tehtyjä tutkimuksia, joiden mukaan suurin osa työvoimasta on tyytymättömiä työhönsä ja vain pieni osa, noin 15 % työntekijöistä on sitoutuneita työhönsä. Perronen ja muiden (2015) mukaan työelämä on nykyään vaativampaa ja hektisempää kuin ennen. Joillekin työ voi olla elämänlaatua parantava

asia, erityisesti jos työ koetaan omaksi kutsumustyöksi. Toisaalta monet kokevat töissä myös kiu-
saamista, syrjintää sekä epäreilua johtamista. Nämä ongelmat voivat aiheuttaa työperäistä stres-
siä, ahdistusta, masennusta ja loppuun palamista. Muita työelämän aiheuttamia ongelmia voivat
olla työn ja perhe-elämän yhdistämisen vaikeus sekä kyynisyyden, merkityksettömyyden ja voi-
mattomuuden tunteet. Näiden kaltaiset työelämästä aiheutuvat ongelmat ovat tekijöitä FIRE-
liikkeen taustalla. FIRE-elämäntyyli voidaan nähdä ainoana keinona päästä pois työelämästä ja
välttää sen negatiiviset vaikutukset. (Perrone ym. 2015.)

4.1 Historiaa

FIRE-liike on saanut alkunsa Yhdysvalloista 2000-luvun alkupuolella. Sen alkuperänä pidetään Vicki
Robinin ja Joe Dominguezin vuonna 1992 ilmestynyttä kirjaa "Your Money or Your Life". Siinä kriti-
soidaan amerikkalaisten kulutuskeskeistä elämäntapaa ja velkaantumista, ja kannustetaan pohti-
maan järkevämpää kuluttamista sekä sitä, mistä onnellisuus voisi kuluttamisen sijasta koostua. Kir-
jassa esitellään myös sijoitusstrategioita taloudellisen riippumattomuuden saavuttamiseen. FIRE-
elämäntyylin juuret ovat 1990-luvun self-help -kirjallisuudessa, mutta se on lähtenyt kunnolla le-
viämään vasta vuoden 2008 finanssikriisin jälkeisellä vuosikymmenellä. 2010-luvulla lukuisat firet-
täjät ovat kirjoittaneet blogeja matkastaan kohti aikaista eläköitymistä. Aiheesta on ilmestynyt
myös paljon kirjoja ja podcasteja. (Carlsson 2020, 22; Taylor & Davies 2021.)

Yksi FIRE-liikkeen syntyyn suuresti vaikuttanut bloggaaaja on kanadalainen Peter Adeney, joka tun-
netaan nimellä "Mr. Money Mustache". Hän eläköityi 30-vuotiaana päivätyöstään teknologia-alalla
vuonna 2005. Hän bloggaa taloudellisesta riippumattomuudesta, sekä tavoista, joilla hän saavutti
tilanteen, jossa pystyi jäämään pois työelämästä nuorella iällä. Hän jakaa blogissa vinkkejä säästä-
miseen, omavaraisuuteen, itse tekemiseen, sekä sijoittamiseen ja terveelliseen elämäntyyliin liit-
tyen. Adeney kertoo blogissaan, että hän ei saavuttanut eläköitymistä onnella tai taidoilla, vaan
ylläpitämällä puolet halvempaa elämäntyyliä kuin vertaisensa, ja sijoittamalla ylijäävän rahan in-
deksirahastoihin sekä asuntoihin. (Taylor & Davies 2021; Mr. Money Mustache, n.d.)

FIRE-liikkeen alkuperänä pidetyssä Your Money or Your Life -kirjassa esitellään 9 askeleen ohjelma,
jonka avulla voi muuttaa suhtautumistaan rahaan ja saavuttaa taloudellisen riippumattomuuden.
Se eroaa muista henkilökohtaiseen talouteen liittyvistä oppaista siten, että se ei tarjoa keinoja ke-

rätä lisää rahaa tai tavaraa, vaan sen ydin on ensisijaisesti ajatus siitä, että ihmisen aika on arvokkaampaa kuin raha. Kirjan alussa määritellään raha seuraavasti: ”[m]oney is something you trade your life energy for”, eli vapaasti käännettynä raha on jotain, johon ihmiset vaihtavat elämänsä energiaa, toisin sanoen aikaansa. Robinin ja Dominguezin mukaan aika on merkityksellinen ja arvokas asia, mitä ihmisellä on. (Taylor & Davies 2021, Robin & Dominguez 2018, 48.) Kirjan yhdeksään askeleeseen sisältyy muun muassa oman nettovarallisuuden laskemista, rahankäytön seuraamista, kulutuksen vähentämistä ja tulojen lisäämistä, passiivisten tulojen luomista sijoittamalla sekä oman rahasuhteen ja kulutusvalintojen pohtimista. (Robin & Dominguez 2018, 307–309.)

Robin ja Dominguez kehittivät myös tavan laskea oikean tuntipalkkansa työssä käymisestä, eli paljonko aikaansa vaihtaa, ja kuinka suureen rahasummaan. Toisessa luvussa he listaavat kaikki ajalliset ja rahalliset kustannukset, jotka palkkatyöstä käymisestä syntyy. Niihin kuuluvat muun muassa työmatkat, työvaatteet ja töihin valmistautumiseen kuluva aika, työpaikkalounaat ja kahvit, lasten päivähoitomaksut, sekä työstä palautumiseen tarkoitettut lomamatkat. Työn aiheuttamiin kustannuksiin listataan myös jokapäiväinen työpäivän jälkeinen rentoutuminen ja jopa työstä valittamiseen kuluva aika. Oikea tuntipalkka lasketaan lisäämällä ensin viikoittaisiin työtunteihin kaikki muut tunnit, jotka työssä käymiseen käyttää. Sen jälkeen vähennetään omasta palkasta kaikki työssä käymiseen liittyvät kustannukset. Jäljelle jäävä rahasumma jaetaan työssä käymiseen käytettävällä tuntimäärällä. Lopputuloksena voi olla, että esimerkiksi 25 dollarin tuntipalkkaa saavan ihmisen oikea tuntipalkka onkin vain 10 dollaria ennen veroja. (Robin & Dominguez 2018, 58–65.)

Kirjan kolmannessa luvussa, oikean tuntipalkan selvittämisen jälkeen käsitellään sitä, mihin ihmiset kuluttavat rahansa ja kannustetaan miettimään, ovatko tietyt ostokset todella hintansa arvoisia. Esimerkiksi jos 10 dollarin tuntipalkalla 80 dollarin ostos maksaa 8 tuntia elämän energiaa, eli aikaa, olisiko sen ajan voinut käyttää johonkin mieluisampaan kuten vaikka vapaapäivään töistä. (Robin & Dominguez 2018, 99–100.)

Your Money oy Your Life -kirjassa esitetyt peruseriaatteet muodostuivat aikanaan FIRE-liikkeen ja elämäntyylin pohjaksi. Vuoteen 2018 mennessä kirjasta oli myyty yli miljoona kopiota kymmenellä eri kielellä. Viimeisen vuosikymmenen aikana FIRE-aiheisten blogien, keskustelupalstojen, podcastien ja kirjojen määrä on moninkertaistunut ja firettäjät ovat olleen esillä mediassa maailmanlaajuisesti. (Taylor & Davies 2021.)

4.2 FIRE-elämäntyylin piirteitä

FIRE-elämäntyyliin kuuluu monia samankaltaisia piirteitä kuin muissa elämän vapaaehtoiseen yksinkertaistamiseen tähtäävissä elämäntavoissa, kuten minimalismissa ja downshiftauksessa. Minimalistit haluavat omistaa mahdollisimman vähän tavaraa, downshiftaajat vähentävät työntekoa ja rahankulutusta vähentääkseen stressiä ja lisätäkseen vapaa-aikaa. Yhteisiä piirteitä näille elämäntavoille on elämänlaadun parantaminen kulutusta vähentämällä ja ajan käyttäminen työtä merkityksellisempiin asioihin. FIRE erottuu näistä siten, että siinä painotetaan vapautta erityisesti rahallisesta näkökulmasta. (Inkinen 2021, 19.)

FIRE-liikkeen piirteitä ovat säästeliäästi eläminen, pyrkimys vähentämään kulutusta, ylimääräisen rahan sijoittaminen, velkaantumisen välttäminen sekä oman rahankäytön seuraaminen. Firettäjät tyypillisesti suosivat passiivisia sijoitusstrategioita, kuten pitkäjänteistä sijoittamista osakkeisiin ja indeksirahastoihin, eivätkä yleensä käytä aktiivisen varallisuudenhoidon palveluita. FIRE-liikkeen ydinajatuksena on se, että ihmisen elämässä aika on rajallinen ja vapaa-aika on arvokkaampaa kuin raha. Työelämästä riippuvaisena ihminen maksaa rahasta omalla vapaa-ajallaan, joten tämän takia perinteisestä työelämästä irtautuminen nähdään tavoiteltavana. (Taylor & Davies 2021.)

FIRE-yhteisö käyttää yleisesti erilaisia mittareita ja laskureita taloudellisen riippumattomuuden tavoittelun apuna. Niihin kuuluvat jo aiemmin mainitut kriittisen massan laskukaavat sekä oikean tuntipalkan laskukaava. FIRE-elämäntyyliin kuuluu oman kriittisen massan laskemisen lisäksi olennaista on laskea, missä ajassa kriittisen massan saavuttaa ja kuinka suuren säästämisasteen se vaatii. Peter Adeney väittää blogitekstissään ”The Shockingly Simple Math Behind Early Retirement” (2021), että aikaisen eläköitymisen ajankohta riippuu ainoastaan säästämisasteesta, eli siitä, kuinka monta prosenttia kuukausittaisista tuloista säästää. Adeneyn mukaan kulujen pienentäminen on jopa tehokkaampaa kuin tulojen lisääminen, ja säästämisasteen olisi hyvä olla vähintään 50 % jotta taloudellisen riippumattomuuden saavuttaisi kohtuullisessa ajassa. (Taylor & Davies 2021; Mr. Money Mustache, 2012.)

Säästämisessä auttaa menojen seuraaminen. Robin ja Dominguez (2018, 70 & 76) kehottavat pitämään kirjaa jokaisesta sentistä ja merkitsemään ylös kaikki kulut, koska sillä tavoin voi parhaiten tulla tietoiseksi siitä, miten raha omassa elämässä liikkuu. Osa FIRE-elämäntyyliä on säästeliäiden kulutusvalintojen tekeminen päivittäisessä elämässä, esimerkiksi tavaraa ostetaan vain tarpeeseen

ja ravintolassa syömisen sijaan tehdään ruokaa kotona, koska se on halvempaa. (Schmidt 2021, 71.)

Firettäjät yleisesti suhtautuvat välttelevästi velkaantumista kohtaan. Robinin ja Dominguezin (2018, 153–154) mukaan velka on taakka, joka kahlitsee meidät työhön ja hidastaa taloudellisen riippumattomuuden saavuttamista. Peter Adeney (2012) kuvailee Mr. Money Moustache –blogissaan velkaa hätätilanteeksi. Hänen mukaansa kaikki muu paitsi omaa asuntoa tai tuottoisaa sijoitusasuntoa varten otettu velka olisi syytä maksaa pois heti kun se on mahdollista, koska korkoihin kuluvalle rahamäärälle voisi lyhentää omaa työuraansa vuosilla, tai vaihtoehtoisesti sen voisi valita käyttää kulutukseen.

FIRE-elämäntyyliin kulutuksen vähentämisen taustalla vaikuttaa myös konsumerismin vastustaminen ja ympäristöarvot. Konsumerismi tarkoittaa ylikuluttamista ihannoivaa elämäntapaa, joka syntyi teollistumisen ja teknologian kehityksen myötä 1900-luvun alkuvuosikymmeninä. Ennen sitä kotitaloudet tekivät hankintoja vain tarpeeseen, mutta teollistumisen ja tuotantokapasiteetin kasvun myötä syntyi moderni kuluttajuus, jossa tavaroista tuli sosiaalisen aseman ja varallisuuden mittareita. (Havia, Lappalainen & Rinta-Loppi 2014, 38–40.)

Your Money or Your Life –kirjan ensimmäisessä luvussa käsitellään nykyajan kulutuskeskeisen elämäntyylin vaikutusta ympäristöön. Suuri osa ihmisistä ajattelee, että kulutuksen kannalta enemmän on parempi, ja tämä ajattelutapa johtaa tyytymättömyyden ja riittämättömyyden tunteisiin sekä velkaantumiseen. Jatkuva kuluttaminen ja talouskasvu tuhoaa maapallon rajallisia resursseja, joten ihmisten täytyy siirtyä jatkuvasta kasvun tavoittelusta kestävyiden tavoitteluun, joka vaatii muutosta suhtautumisessa rahaan ja materiaan. (Robin & Dominguez 2018, 15–16, 23.)

Mr. Money Mustache -blogista löytyy vuodesta 2013 avoimena ollut kysely, jolla bloggaaja on haunnut selvittää, keitä blogin lukijat ovat ja mitä he tekevät työkseen. Kyselyyn on 6.1.2023 mennessä vastannut 52 484 ihmistä. Suosituin vastaus (19 %) on ”other engineering or high-tech job”, ja toiseksi suosituin (15 %) ”software engineering/development/programming”. (Adeney 2013.) Vastausten perusteella voidaan päätellä, että taloudellisen riippumattomuuden tavoittelu kiinnostaa erityisesti korkeasti koulutettuja ja hyvin toimeentulevia ihmisiä. Blogi on yksi suosituimmista

rahaa, taloudellista riippumattomuutta ja aikaista eläköitymistä käsittelevistä blogeista, joten blogeissa avoinna olevista kyselyistä saa suuntaa antavaa tietoa, millaisia firettäjät yleisesti ovat.

Inkisen (2021) mukaan taloudellisen vapauden saavuttamiseen tarvitaan taloudellista lukutaitoa, eli riittävästi tietoa ja taitoa omien raha-asioiden hallitsemiseksi. Talouden ja sijoittamisen peruskäsitteiden kuten inflaation, korkoa korolle -ilmiön, sekä hajauttamisen ymmärtäminen on tärkeää oman varallisuuden kasvattamisessa, eläköitymisen suunnittelussa ja velkaantumisen hallinnassa. (Inkinen 2021, 7–8.) Sen perusteella on ymmärrettävää, että taloudellisen riippumattomuuden tavoittelijat ovat yleisimmin koulutettuja ja hyvätuloisia ihmisiä, koska heillä on todennäköisesti hyvät valmiudet hankkia ja käsitellä taloudellista tietoa. Korkeat tulot myös mahdollistavat rahan säästämisen ja sijoittamisen.

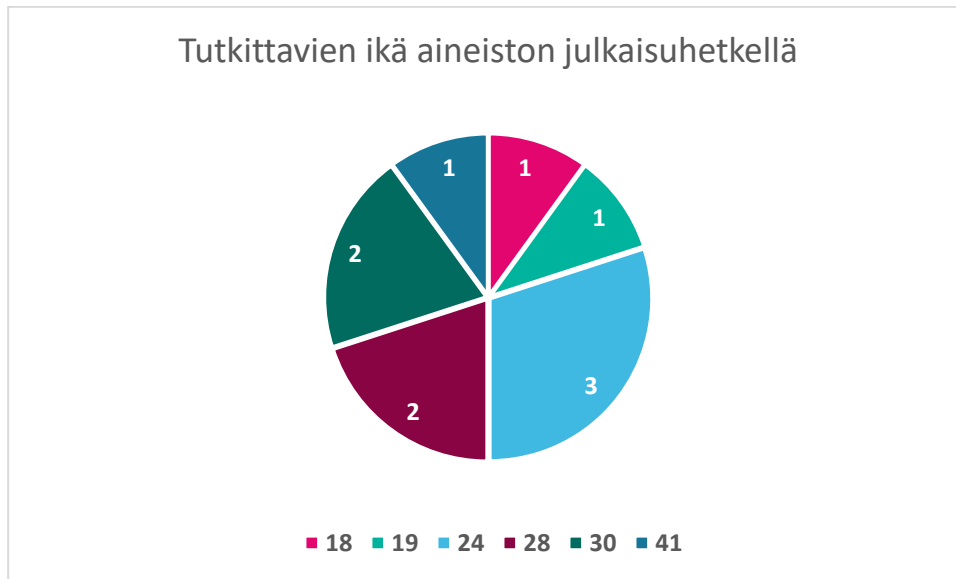
Suurin motiivi taloudelliseen riippumattomuuteen pyrkimisessä on yleensä vapaus. Inkinen (2021) esittelee tutkimuksessaan mallin, joka selittää syvemmin motiiveja vapauden tavoittelun taustalla. Mallissa motiivit jaetaan kahteen luokkaan: “freedom from” ja “freedom to” eli vapaus jostakin ja vapaus johonkin. Vapaus jostakin –luokkaan kuuluu vapaus palkkatyöstä, vapaus kuluttajavelasta, vapaus materialismista sekä konsumerismista. Vapaus johonkin -sisältää vapauden eläköityä, viettää enemmän aikaa perheen ja läheisten kanssa, elää merkityksellisempää elämää, rajoittaa kuluista sekä vapauden kokea taloudellista hyvinvointia. (Inkinen 2021, 23.)

5 Tulokset

Tässä luvussa esitellään vastaukset tutkimuskysymyksiin. Tutkimuskysymykset liittyivät suomalaisten firettäjien ikään, elämäntilanteeseen, sijoitustapoihin, taloudellisen riippumattomuuden tavoiteikään sekä motiiveihin. Tutkimuksen kohteena on kymmenen taloudellista riippumattomuutta tavoittelevaa henkilöä. Aineisto on hankittu heidän itse tuottamistaan blogiteksteistä sekä heidän haastatteluistaan mediassa.

5.1 Ikä

Ensimmäinen tutkimuskysymys on, minkä ikäisiä suomalaiset firettäjät ovat. Tutkittavien ikäkauma esitetään kuviossa 1. Tähän tutkimukseen valikoiduista taloudellisen riippumattomuuden tavoittelijoista nuorimmat olivat 18- ja 19-vuotiaita ja vanhin 41-vuotias. Tutkittavista loput eli seitsemän asettuvat ikähaarukkaan 24–31 vuotta.

Kuvio 1. Tutkittavien ikä aineiston julkaisuhetkellä

Aiempien teoriaosuudessa mainittujen tutkimusten mukaan taloudellinen riippumattomuus vetoaa erityisesti millenniaalisukupolven kuuluviin, eli vuosina 1981–1995 syntyneisiin, koska heidän elämänarvonsa sekä suhtautumisensa työelämään on erilainen kuin vanhemmalla sukupolvella. Tämänkin tutkimuksen mukaan pitää paikkansa, että taloudellinen riippumattomuus kiinnostaa nuoria. Sekä suomalaisessa että kansainvälisessäkin mediassa firettäminen onkin näytetty lähinnä nuorten harrastuksena ja tavoitteena.

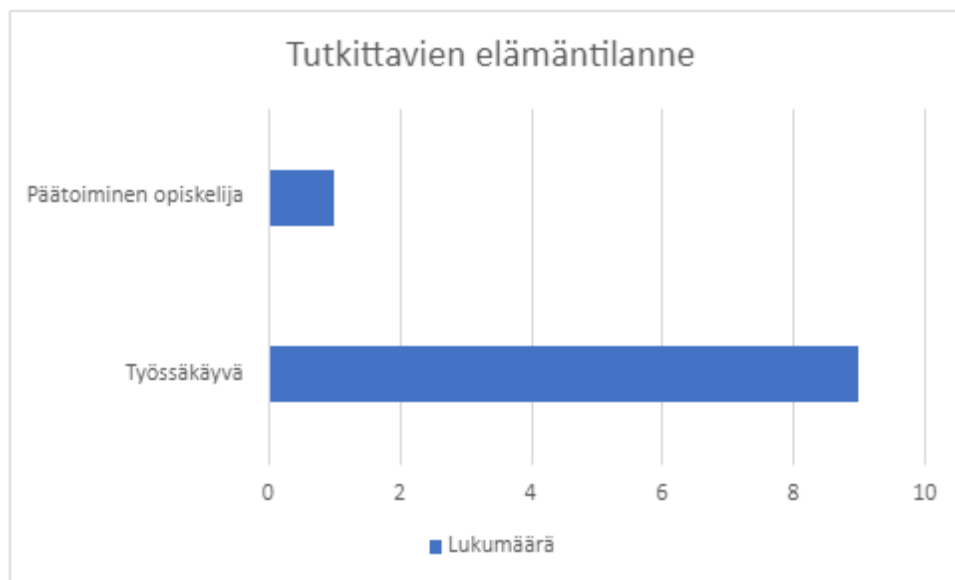
Tutkimuksen kaksi nuorinta firettäjää kokevat olevansa poikkeuksellisia, eivätkä tunne ketään omanikäistään, joka sijoittaisi. Taloudellisen riippumattomuuden saavuttaminen säästämällä ja sijoittamalla kuitenkin yleensä vaatii nuorena aloittamista, jotta korkoa korolle -ilmiö ehtii kasvattamaan säästöjä. 24-vuotias tutkittava toteaaakin:

”Mulla on ainakin itellä toi nuori ikä etuna, että aika on rahaa ja tässä se varsinkin näkyy.” (D)

5.2 Elämäntilanne

Yksi tutkimuskysymyksistä koski taloudellisen riippumattomuuden tavoittelijoiden elämäntilannetta. Tässä osiossa tarkastellaan, millä alalla tutkittavat työskentelevät ja millainen koulutustaso ja tulotaso heillä on. Aiempien aiheesta tehtyjen tutkimusten mukaan taloudellinen riippumattomuus kiinnostaa etenkin korkeasti koulutettuja, työssäkäyviä nuoria ihmisiä, joilla on korkea tulotaso.

Tutkittavista yhdeksän kymmenestä työskentelee (Kuvio 2). Yksi kertoo olevansa päätoimisesti opiskelija. Yhdellä tutkittavalla on ammattitutkinto, kaksi opiskelee ammattiin, ja lopuilla on korkeampi koulutus, kuten yliopistotutkinto, AMK tai ylempi AMK. Moni tekee päätyön lisäksi myös sivutyötä tai opiskelee. Tutkittavista viisi kirjoittaa muiden töiden ohella sijoitusaiheista blogia tai kolumneja.

Kuvio 2. Tutkittavien elämäntilanne

A kertoo olevansa koulutukseltaan kauppatieteen maisteri, ja työskentelevänsä IT-kehityksen parissa. A on kirjoittanut blogia jo useita vuosia, ja julkaissut myös sijoitusaiheisen kirjan. C ja H ovat koulutukseltaan insinöörejä. Myös C työskentelee IT-alalla, ja H lääketeollisuudessa. J toimii sihteerinä, kirjanpitäjänä sekä sivutoimisesti ohjelmistoalan yrittäjänä. Hän myös opiskelee monimuotona IT-alan insinööriksi.

Tutkittavista kaksi, B ja E ovat jo perheellisiä ja kaikki muutkin tutkittavat elävät parisuhteessa. B:n ammatti tai tulotaso ei selviä tutkimusaineistosta, mutta E työskentelee kiinteistönvälittäjänä, ja hänellä on vaihtelevat tulot. D tekee päätyönään asunnonvuokrausta ja sivutyönä media-assistentin töitä. I työskentelee toimistopäällikkönä ja sijoitusbloggaajana. F ja G ovat ammattiopiskelijoita, jotka valmistuvat fyysisesti raskaaseen ammattiin. Se on ollut yksi heidän motiiveistaan ryhtyä tavoittelemaan taloudellista riippuvuutta. He arvelevat, että eivät jaksakaan tehdä oman alansa töitä enää vanhemmalla iällä.

A, J, D ja H ovat avanneet omia kuukausittaisia palkkatulojaan aineistossa avoimesti, ja ne asettuvat 2100–4300 euron välille nettona, jota voi pitää kohtuullisen hyvänä. Muut eivät aineistossa kertoneet tarkkoja lukemia omasta taloudestaan.

5.3 Sijoitustavat

Taloudellisen riippumattomuuden saavuttaminen vaatii yleensä tuottohakuista sijoittamista. Tässä osiossa käydään läpi firettäjiä sijoituskeinoja taloudellisen riippumattomuuden saavuttamiseksi. Tarkastelun kohteena on se, mihin sijoitusinstrumentteihin tutkittavat ovat sijoittaneet rahaa. Tässä osiossa käsitellään myös sitä, minkä ikäisenä tutkittavat ovat aloittaneet säästämisen ja sijoittamisen taloudellista riippumattomuutta varten, ja ovatko he laskeneet omaa kriittistä masaansa. Alla olevassa kuviossa 3 ovat lueteltuna kaikki aineistossa esille tulleet sijoituskohteet, sekä vaaka-akselilla kuinka monta tutkittavista mainitsi sijoittavansa tähän kohteeseen.

Kuvio 3. Tutkittavien sijoituskohteet

Firettäjä A kertoo jakaneensa sijoitussalkkunsu kolmeen eri kokonaisuuteen, joita ovat pääsalkku, kakkossalkku sekä asuntosijoitussalkku. Pääsalkku sisältää pörssilistattuja ja listaamattomia osakkeita, kakkossalkku isoriskisiä, spekulatiivisia osakkeita, joihin hän ei jaksa perehtyä yhtä paljon kuin pääsalkun osakkeisiin. Spekulatiivisiin osakkeisiin A kertoo sijoittavansa korkeintaan 5 prosenttia koko omaisuudestaan. Osakkeiden lisäksi A omistaa myös kaksi sijoitusasuntoa sekä omistusasunnon.

E kertoo säästävänsä kuukausipalkastaan 10–20 prosenttia osakkeisiin, mutta sijoittaa mieluummin asuntoihin, koska niistä saa enemmän kassavirtaa. E on sijoittanut myös raaka-aineisiin, kuten kultaan ja hopeaan. I säästää noin 30 prosenttia palkastaan rahastoihin, osakkeisiin ja vakuutuskuoriin. Tulevaisuudessa I suunnittelee sijoittavansa myös kiinteistöihin. Tutkittavien joukosta E:n ja I:n sijoitustavat poikkeavat hieman muista. He omistavat raaka-aineita ja vakuutuskuoria, jotka ovat harvinaisempia sijoituskohteita.

F ja G ovat sijoittaneet ainoastaan seitsemän eri teknologia-alalla toimivan yrityksen osakkeisiin. He kertovat sijoittavansa kaiken ylimääräisen rahan osakkeisiin, mutta tarkkaa sijoitussuunnitelmaa heillä ei ole, eivätkä he ole suuresti opiskelleet sijoittamista. Kuukausittaisen sijoitettavan summan suuruuteen ja osakkeiden valikointiin vaikuttaa sen hetkisten käytettävissä olevien tulojen määrä sekä ”ihan vain fiilis”.

Teknologia- ja IT-alojen yritysten osakkeita suosii myös J. Pääpaino hänellä on osakkeissa, mutta häneltä löytyy myös kaksi sijoitusasuntoa, ja kolmannen hankkiminen on suunnitelmissa. Osakkeiden poimiminen ja markkinoiden seuraaminen on aktiivista, ja sijoitusstrategia vaihtelee tilanteen mukaan.

“Vaikka ostaisin osaketta pidempään holdiin, pyrin silti seuraamaan sen toimintaa aktiivisesti ja tarpeen tullen tekemään suunnitelmaan muutoksia. Mitään kivenhakattua valmista suunnitelmaa harvoin teen.” (J)

C kertoo pyrkivänsä saavuttamaan taloudellisen riippumattomuuden säästämisen, sijoittamisen ja yrittämisen avulla. Yrittämiseen liittyen sijoitusaiheisen blogin kirjoittaminen tuottaa lisätuloja, joka vauhdittaa vaurastumista. Blogissaan C on eritellyt varallisuutensa jakautumisen tarkasti. Säästöjä ja sijoituksia hänellä on pörssilistatuissa osakkeissa, indeksirahastoissa, käteisenä, sekä yhdessä sijoitusasunnossa. Sijoituksiin hän laskee myös osuuskuntien jäsenyydet, eli OP:n omistaja-asiakkuuden sekä S-ryhmän osuuskauppojen jäsenyydet.

H:lla on taloudellisen riippumattomuuden saavuttamiseksi 25 vuodessa seuraava suunnitelma:

Säästä vähintään kolmannes nettotuloista ja sijoita siitä suurin osa osakemarkkinoille tai sijoitusasuntoihin saavuttaen vähintään keskimääräisen tuoton. (H)

Suurin paino hänellä on osakkeissa, mutta hajautuksen vuoksi hän sijoittaa myös asuntoihin velkarahalla. Pääasiallisena strategiana hänellä on sijoittaa osinkoa maksaviin yrityksiin, ja sijoittaa osingot takaisin osakemarkkinoille. Tällä tavoin korkoa korolle -ilmiöstä pääsee hyötymään, kun osinkoja ei käytetä kulutukseen vaan ne sijoitetaan uudelleen, jolloin ne tuottavat tulevaisuudessa lisää osinkoja. Lisäksi salkussa on myös kasvuyrityksiä, jotka voivat maksaa tulevaisuudessa hyviä osinkoja.

Vain yksi tutkittavista kertoo, että hänellä ei ole suurta kiinnostusta juuri sijoittamista kohtaan.

Hän on hyvin perehtynyt sijoittamiseen ja on valinnut sijoitusstrategiakseen passiiviset indeksira-

hastot. Hän ei koe, että osakesijoittamisella saisi merkittävää hyötyä rahastosijoittamiseen verrattuna, ja että osakkeisiin perehtyminen ja niiden seuraaminen on hyötyensä nähden liian aikaa vievää.

“Siis mä olen aivan todella tylsä passiivinen indeksisijoittaja, eli siis pelkkä rahastosijoittaja. En seuraa niitä, ei kiinnosta sinänsä yhtään ne, mä vaan laitan rahaa sisään ja siinä se.” (D)

Tutkittavista neljällä on nuoresta iästä huolimatta kokemusta sijoittamisesta jo yli kymmenen vuotta. Kaksi tutkittavaa kertoo aloittaneensa sijoittamisen kesätyörahoista jo 14-vuotiaana, ja näin ollen he ovat rakentaneet varallisuutensa itse täysin nollasta. Kaksi kertoo aloittaneensa sijoittamisen 18-vuotiaana, toinen rahastoihin ja toinen ylioppilaslahjarahoilla ostetuilla osakkeilla. He eivät aloittaneet sijoittamista taloudellinen riippumattomuus mielessään, vaan kiinnostus taloutta ja sijoittamista kohtaan syntyivät ensin, ajatus taloudellisesta vapaudesta vasta myöhemmin.

“FIRE:n löydettyäni, löysin myös merkityksen sijoittamiselle ja oikeastaan tajusin, että tämän takia todennäköisesti alun perinkin talous minua veti puoleensa.” (A)

“Vasta yli 20-vuotiaana tavoittelemani vapaus sai nimen ja tarkemman suunnan: taloudellinen riippumattomuus.” (J)

B kertoo, että ensin tuli päätös alkaa tavoittelemaan taloudellista riippumattomuutta. Sen jälkeen hän alkoi etsiä keinoja sen saavuttamiseksi ja löysi korkoa korolle -ilmiön, asunto- ja osakesijoittamisen. Tavoitteekseen hän on asettanut velattoman asunnon sekä miljoonan euron sijoituspääoman.

Kaikki tutkittavista eivät ole aineistossa määritelleet tai tarkasti laskeneet itselleen tarvittavaa kriittisen massan määrää, mutta aineistossa eniten mainittu summa oli miljoona euroa. Kriittisistä massoista pienin oli noin puoli miljoonaa euroa. 25x säännön mukaan puolen miljoonan osakesalkku riittäisi noin 1650 euron kuukausittaisiin tuloihin.

*“mullahan on siis vuosikohtainen suunnitelma siihen asti et mä oon 45, et kuinka paljon mun pitää sijoittaa joka kuukausi ja joka vuosi – mulla pitäis olla semmonen noin puolen miljoonan sijoitussalkku, että mä pystyisin ole taloudellisesti riippumaton”
(D)*

A ja H ovat laskeneet kriittisen massansa sen mukaan, että sen tuotoilla kattaisi myös puolison elinkustannukset. Suurin tavoiteltu kriittinen massa on A:lla, 2 135 214 euroa. Yli kahden miljoonan osakesalkku tuottaisi 4235 euroa osinkoa nettona joka kuukausi. H on laskenut, että 600 000 euron osakesalkulla, 3–5 sijoitusasunnolla sekä 12 000 euron sijoitusasunnolla hän kattaisi sekä omat että puolison menot ja rahaa jäisi vielä yli, mutta myös 300 000 euron osakesalkku asuntojen ja sivutulujen lisäksi olisi riittävä.

Muista poiketen C kertoo, että ei ole laskenut itselleen varsinaista rahallista tavoitetta, vaan on asettanut tavoitteen vuosilukuun 2037. Hän on kuitenkin miettinyt, millaisen summan riippumattomuus voisi realistisesti hänen kohdallaan vaatia.

“Vuosiin ”lukittu” tavoite on siinä mielessä mukavampi, että se vapauttaa minut tuijottelemasta liikaa euroja. En halua ajatella asioita siten, että kaikenlainen rahan käyttäminen viivyttäisi kenties taloudelliseen riippumattomuuteen pääsemistä. -

Oikeasti taloudelliseen riippumattomuuteen tarvittaisiin minun kohdallani noin miljoonan osakesalkku. Siitä voisi raakasti laskea, että keskimäärin 5 % osinkotuotto toisi minulle 50 000 euroa vuodessa, siitä pois kolmannes veroina niin käteen jäisi 35 000e.” (C)

5.4 Tavoiteikä taloudelliselle riippumattomuudelle

Firettämisen ideana on saavuttaa mahdollisuus jättää palkkatyö ja eläköityä useita vuosia ennen virallista eläkeikää. Eläketurvakeskuksen laskurin mukaan vuonna 1981 syntyneen alin vanhuuselä-

keikä tällä hetkellä olisi 66 vuotta ja 11 kuukautta, ja vuonna 1995 syntyneellä 68 vuotta ja 2 kuukautta (Työeläke.fi, 2023.) Tässä osiossa tarkastellaan, minkä ikäisenä tutkittavat suunnittelevat tai haaveilevat saavuttavansa taloudellisen riippumattomuuden.

Tutkittavista vain yksi ei ole maininnut tutkimusaineistossa tavoiteikää tai vuotta taloudellisen riippumattomuuden saavuttamiselle. Muut tutkittavat ovat määritelleet tavoitteeksi joko iän, vuosiluvun tai rahasumman eli kriittisen massan. Jokaisella tavoitteena on olla riippumaton 50 ikävuoteen mennessä.

*”Jos kaikki menee hyvin, ei se monta vuotta neljäkymmenen päälle ainakaan mene”
(E)*

”Oon itelleni asettanu semmoseks rajaks että 45-vuotiaana, eli noin kahdenkymmenen vuoden päästä olis hyvä olla se taloudellinen riippumattomuus saavutettu.” (D)

”Jos terveys säilyy ja pystyn työllistämään itseni nykyisellä palkkatasolla seuraavat vuodet, niin taloudellisen riippumattomuuden saavuttaminen on jo päivän selvä asia. Ainoa kysymysmerkki on enää se, että onko se 45-vuotiaana vai 55-vuotiaana, sen määrittelee sitten markkinat ja elämän tuomat yllätykset.” (H)

Nuorimmat tutkittavat ovat pariskunta, joilla tavoite on jo kolmessakymmenessä ikävuodessa. He ovat laskeneet, että siihen mennessä varallisuutta olisi noin miljoona euroa, jolloin taloudellinen riippumattomuus olisi mahdollista.

Seuraavaksi alhaisin tavoiteikä on 24-vuotiaalla tutkittavalla, jonka tavoiteikä on 35 vuotta.

”Onnellisuuden maksimoinnin tavoittelussa minulla on yksi varsin kunnianhimoinen tavoite: Taloudellinen riippumattomuus 35-vuotiaana. - Yllätyinkin positiivisesti, kun sain jopa laskettua tämän realistisesti mahdolliseksi!” (J)

Tutkittavien tavoiteiän määrittelyssä yhteistä onkin se, että tavoitteiden asettamiseksi on tehty laskelmia ja arvioitu, minkä ikäisenä taloudellinen riippumattomuus olisi realistista.

“39 vuotta ei ole mikään hatusta heitetty ikävuosi, vaan jouduin tekemään suhteellisen paljon laskutoimituksia erilaisista skenaarioista päästäkseni tähän ikälukuun.”
(A)

“Olen laskeskellut, että saavutan taloudellisen riippumattomuuden 25 vuoden säästämällä ja sijoittamisella. Koska olen aloittanut sijoittamisen vuonna 2012, tällöin taloudellinen riippumattomuus on ajankohtainen vuonna 2037.” (C)

Vanhimman firettäjän alkuperäinen tavoite oli olla taloudellisesti riippumaton ennen kuin hän täyttää 41 vuotta. Hän kertoo saavansa jo passiivista tuloa sijoitusasunnoista, mutta rahallisesti riippumattomuutta ei ole vielä saavutettu. Hän on kuitenkin saavuttanut asiat, joita hän taloudellisen riippumattomuuden avulla tavoitteli.

“itseasiassa se mitä mä lähin tavoittelee, se mun tavote, että mulla on enemmän aikaa olla lasten kanssa, mä voin olla kotona, kun lapset tulee kotiin koulusta, mä pystyn tekemään semmosta työtä mitä mä rakastan, eli mähän teen sitä jo. Eli mä tavallaan vähänniinku oudosti saavutin, vaikka se mun tavote oli se miljoona euroa mutta se oikee tavotehan oli tätä mitä mä tavallaan oon saanu jo” (B)

5.5 Motiivit taloudellisen riippumattomuuden tavoitteluun

Taloudellista riippumattomuutta tavoitellaan yleensä valinnan vapauden lisäämiseksi omassa elämässä. Tutkittavista lähes jokaisen kertomuksissa motiiveista toistui mahdollisuus valita vapaammin, mitä elämässään haluaa tehdä.

“Työn vapaaehtoisuuden lisäksi taloudellisessa riippumattomuudessa kiehtoo vapaus valita muidenkin asioiden kohdalla vain oman halun eikä rahan perusteella.” (H)

Yksi tutkittavista kertoo, että suurin syy ryhtyä tavoittelemaan taloudellista riippumattomuutta oli perheessä sattunut tragedia, joka sai pohtimaan, mitä hän haluaisi elämällään tehdä. Hän kuvailee

eläneensä ennen sitä “oravanpyörässä”. Yksi mainitsee myös oman köyhän lapsuutensa pohjimmaiseksi syyksi, miksi haluaa taloudellisesti riippumattomaksi.

”sit niinku ajatteli, että ei vitsi mä en haluu sellasta elämää elää ja sit mä päätin, et hei mä haluan taloudellisesti riippumattomaks, jotta mä voin olla enemmän perheen ja lasten kanssa ja jotta mä voin valita enemmän mitä mä haluan tehdä työkseni.” (B)

”Köyhyys ei tule enää periytymään minusta eteenpäin ja pidän huolen, että myöskään lapseni eivät tarvitse kokea köyhyyttä ja sen tuomia ongelmia.” (H)

Vaikka FIRE-ilmiö nimensä mukaisesti tarkoittaa taloudellista riippumattomuutta ja aikaista eläköitymistä, usein työntekoa ei kuitenkaan lopeteta, vaikka taloudellinen riippumattomuus saavutettaisiin. Tämän tutkimuksen mukaan se pitää paikkansa. Tutkimuksen firettäjät suhtautuvat yleisesti positiivisesti työelämään ja työssä käymiseen, eivätkä suunnittele työnteon lopettamista kokonaan. Tärkeämpää on se, että heillä on olemassa mahdollisuus lopettaa työnteko, jos niin päättävät. Tutkittavista muutama kertoo myös pitävänsä työstään kovasti, mutta omaa aikaa hahuttaisiin silti käyttää enemmän muihin asioihin kuin palkkatyöhön. Kaksi tutkittavista on maininnut myös tekevänsä mahdollisesti vapaaehtoistyötä saavuttaessaan taloudellisen riippumattomuuden, mutta se ei noussut aineistosta esille merkittävänä asiana.

”Olen käyttänyt tätä vertausta aiemminkin, mutta kaikista maailman asioista, firetyks vertautuukin mielestäni kaikista parhaiten Monopoli-pelin vapaudu vankilasta-korttiin. Tärkeintä on saada se, jotta sitä voi käyttää elämässä juuri silloin kun sitä eniten tarvitsee – ei heti kun sen saa käteensä.” (A)

”Olen päässyt etenemään urallani ja todella pidän työstäni. Ainoa miinus tässä kombossa on tuo menetetty aika. Ne asiat, joita haluan elämässäni nähdä ja tehdä, vaativat tuon sidotun ajan vapauttamisen täysin omaan käyttööni.” (J)

”ainakin tällä hetkellä nautin ihan tavallisesta korporaatiotyöstäkin aivan valtavasti.” (A)

”mä tykkään mun työstä ihan tosi paljon ja koen olevani hyvä työntekijä ja näin ja hoidan hommat kunnolla niin et on aina ollut sellainen fiilis, että työelämä itsessään ei oo ihan mua varten, et mä en oikeen tykkää siitä, että joku muu päättää kaiken mun elämän sisällön vaan mä haluan itse päättää kaikesta.” (D)

”haluan taloudellisen vapauden, joka turvaa sen, etten joudu tekemään työtä, josta en nauti.” (E)

”Mutta mihin sitten käyttäisin töistä irtautuvan ajan? Sylkisinkö kattoon, tai vetelehtisinkö kotona kaikki päivät? No en tietenkään, vaan se mahdollistaisi minulle keskittymisen muihin juttuihin.” (C)

”Omasta mielestäni työn tekeminen jossain muodossa läpi koko elämän tekee ihmis mielelle hyvää.” (H)

Tutkittavista vain yhden motiivit poikkesivat muista. Hän kertoi haastattelussa haluavansa lopettaa työnteon kokonaan mahdollisimman pian.

”Haluan mahdollisimman nopeasti jättäytyä pois työelämästä – ja alkaa nauttia elämästä. -- En kestä sitä ajatusta, että joutuisin käymään töissä loppuelämäni” (F)

Usean tutkittavat kertomuksista nousi esille mahdollisuus työajan lyhentämiseen esimerkiksi kolmeen tai neljään päivään viikossa viiden sijasta. Myös yrittäjäyys perinteisen palkkatyön vaihtoehtona näyttää kiinnostavan firettäjiä.

”Kun taloudellinen asema on turvattu, silloin voi rohkeammin lähteä yrittämään ja kokeilemaan jotain uutta.” (C)

”Mutta silloin on mahdollisuus kasvattaa vähän vapaa-aikaa, tehdä vaikka viikossa viiden työpäivän sijasta neljä, se on jo merkittävä muutos omassa elämässä.” (H)

”Mä luon itselleni mahdollisuuksia lopettaa työnteko jossain vaiheessa kokonaan tai mahdollisesti vähentää, tai sitten alottaa joku yrittäjätoiminta, että mulla on taloudelliset speksit sitä varten kunnossa et ei tarvi miettiä sitä rahaa enää.” (D)

”Työntekoa en usko lopettavani kokonaan koskaan, mutta se voi muuttua esim. oman yrityksen perustamiseksi tai kolmipäiväiseksi työviikoksi.” (A)

”Tavoitteenani ei ole jättäytyä kokonaan pois työelämästä paljoakaan normaalia aikaisemmin, mutta haluaisin silti saada itse valita, käynkö töissä vai en. Tavoitteena on vähentää työntekoa esimerkiksi neljään päivään viikossa, jotta omaa aikaa jää enemmän itselle tärkeiden asioiden toteuttamiseen ja pienimuotoiseen yrittämiseen.” (H)

”Ja kun voi valita, voi vaikka opiskella uuden ammatin tai ryhtyä yrittäjäksi nelikymppisenä.” (I)

Yksi tutkittavista mainitsi yrityksen perustamisen mahdollisuutena vain siinä tapauksessa, jos hän ei onnistukaan saavuttamaan taloudellista riippumattomuutta.

”Turvaudun siihen, että voisin ruveta yrittäjäksi. Minulla on monia taitoja, joista voisi kehittää jotakin. Ehkä se lohduttaa vähäsen.” (F)

Tutkimusaineistosta nousee esille myös jonkin asteinen antikonsumerismi eli pyrkimys välttämään ylikuluttamista, ja siihen liittyvät ympäristönäkökulmat ja vastuullisuus.

”Rahan arvon todella ymmärtänyt ja sisäistänyt ihminen ei ylikuluta eikä ylivelkaannu. -- Tänäkin vuonna ylikulutuksen päivä oli jo 1. elokuuta, eli siitä eteenpäin me lainaamme ympäristöltä luonnonvaroja ja elämme velaksi.” (I)

”Kun käyttää rahaa tarkoituksellisesti, on se usein parempi niin omalle henkiselle hyvinvoinnille, omalle taloudelle kuin ympäristöllekin.” (A)

Tutkimusaineistosta ei nouse esille epäluottamusta suomalaiseen eläkejärjestelmään, tai huolta eläkkeiden riittävydestä. Ainoastaan kysyttäessä luottamuksesta tulevaisuuden eläkejärjestelmään, yksi tutkittavista kertoo menettäneensä uskonsa siihen, että tulevaisuudessa maksettavat eläkkeet riittäisivät elämiseen, ja ajatuksena on säästää oma eläketurvansa pääosin itse.

“kyl mä uskon niinku että jotain on tulossa, mut ei ehkä sellasta millä vois elää sitä kivaa elämää, et mä oon aina laskeskellut, että sitten jos sieltä jotain eläkettä tulee niin sit ne on ihan vaan pelkkää ektraa” (D)

6 Johtopäätökset

Tutkimuksen mukaan taloudellista riippumattomuutta tavoitteleva suomalainen henkilö on tyyppillisesti alle 40-vuotias. Siihen voi vaikuttaa se, että taloudellisen riippumattomuuden tavoittelu säästämällä ja sijoittamalla on vielä melko tuore ilmiö varsinkin Suomessa. Tulosta iän osalta voi selittää myös se, että aineisto oli peräisin mediateksteistä, ja yli 40-vuotiaat eivät välttämättä kerro julkisuudessa omista talousasioistaan samalla tavalla kuin nuoremmat.

Taloudellisen riippumattomuuden tavoittelijat ovat koulutettuja, työssäkäyviä, parisuhteessa eläviä ja kohtuullisen hyvin toimeentulevia ihmisiä. Hyväpalkkainen työ ja mahdollinen kulujen jakaminen toisen ihmisen kanssa helpottavat rahan säästämistä. Koulutus myös lisää ymmärrystä oman talouden hallintaan ja sijoittamiseen liittyvistä asioista. Ikään ja elämäntilanteeseen liittyvien tutkimuskysymysten tulokset ovat pitkälti samanlaisia kuin Jäppisen (2019) opinnäytetyössä. Tutkimuksen tuloksista nousee esille myös IT-alalla työskentely. Vaikka tutkimuksen kohteena oli vain pieni joukko, tulos oli samansuuntainen kuin Mr. Money Mustache –blogista löytyvässä kyse-lyssä koskien sitä, mitä blogin lukijat tekevät työkseen.

Tavallisimmat firettäjiä sijoituskohteet ovat tutkimuksen mukaan pörssilistatut osakkeet sekä sijoitusasunnot. Firettäjäet ovat yleisesti hyvin kiinnostuneita sijoittamisesta ja sijoitusmarkkinoiden seuraamisesta, eivätkä tyydy passiiviseen rahastosijoittamiseen. Historiallisesti pörssiosakkeet ovatkin olleet kaikista tuottavin sijoituskohde, ja viime vuosien matalan korkotason aikana myös

asuntosijoittaminen on ollut järkevää. Asuntosijoittamiseen oletettavasti tarvitaan myös velanottoa, eikä kukaan tutkimuksen firettäjistä kertonut erityisesti välttelevänsä velkaa. Siltä osin suomalaiset firettäjät eivät näytä jakavan Adeneyn (2012) ajatuksia velkaantumisesta.

Kriittisen massan, eli rahasumman, jolla taloudellisen riippumattomuuden saavuttaa, suuruudessa oli hajontaa. Se voi johtua siitä, että osa oli laskenut summaan mukaan vain omat kulunsa, osa myös tulevaisuuden perheen kulut. Summat vaihtelivat puolesta miljoonasta kahteen miljoonaan. Yleisin tavoite on miljoonan euron sijoitusvarallisuus, joka on huomattavasti pienempi, kuin Lähi-Tapiolan (2017) kyselyn tuloksen mukainen kaksi miljoonaa. Firettäjät ovat laskeneet summan tarkasti oman kulutuksensa mukaan ja pohtineet monia eri skenaarioita. Firettämiseen kuuluu myös säästeliäästi eläminen ja kohtuullinen kulutus, joten siitäkin johtuen kriittisten massojen ei tarvitse olla useita miljoonia, vaan pienemmätkin summat riittävät riippumattomuuteen.

FIRE –ajattelun pääasiana on saavuttaa tilanne, jossa ansiotyöstä irtautuminen on mahdollista ennen virallista eläkeikää. Jokainen tutkimuksen firettäjistä tavoitteli taloudellisen riippumattomuuden saavuttamista jo alle 50-vuotiaana. Tällöin työstä vapaata elämää voisi hyvällä tuurilla elää yli 20 vuotta ennen virallista eläkeikää.

Carlssonin (2020) mukaan firettämisen motiiveja ovat esimerkiksi vapauden lisääminen elämässä, mahdollisuus perustaa yritys ilman rahahuolia sekä perhe-elämään keskittyminen. Tutkimuksessa nousi esille näitä samoja motiiveja. Monella oli mielessä yritystoiminnan aloittaminen sen jälkeen, kun taloudellinen riippumattomuus on saavutettu. Yrittäjyys on riskialttiimpaa kuin tavallinen palkkatyö, joten se varmasti tuntuu turvallisemmalta, kun omista raha-asioista ei tarvitse enää huolehtia. Hieman yllättäen tutkimustuloksista ei noussut suuresti esille huolta eläkejärjestelmästä tai tulevan eläkkeen riittävydestä. Se voi johtua siitä, että Suomessa eläkejärjestelmä on hyvin erilainen kuin FIRE-ilmiön alkuperämaassa Yhdysvalloissa, eivätkä suomalaiset kannan eläketurvaan yhtä paljon huolta.

Toisin kuin Perronen ja muiden (2015) tutkimuksessa, tuloksista ei myöskään ilmennyt suurta tyytymättömyyttä yleisesti työntekoa kohtaan, vaan myös firettäjät suhtautuvat työhön ja työelämään positiivisesti. Vaikka taloudellinen riippumattomuus saavutettaisiin, tavoitteena harvoin on

täysi eläköityminen työelämästä. Tavoitteena on enemmänkin vapaus päättää, mihin asioihin ajankäyttönsä suuntaa. Monen kertomuksissa myös yrittäjyys näyttäytyi kiinnostavana vaihtoehtona. Voidaan päätellä, että firettämisessä ei ole kyse työn pakenemisesta tai vieroksumisesta, vaan ennemminkin vastuullisesta kuluttamisesta ja taloudenpidosta, sekä oman ajankäytön ottamisesta omiin käsiin. Taloudellisen riippumattomuuden tavoittelijat näkevät, että ihmisen elämässä aika on rajallinen resurssi, ja se halutaan käyttää itselle merkityksellisiin asioihin ilman paineita työnantajan asettamista aikatauluista tai rahahuolista. Suomalaisten firettäjien ajattelutapa vastaa pitkälti Robinin & Dominguezin (2018) esittämiä näkemyksiä taloudellisesta riippumattomuudesta.

7 Pohdinta

Opinnäytetyön tavoitteena oli tuottaa lisää suomenkielistä tutkimustietoa viime vuosina suosiota saavuttaneesta FIRE-liikkeestä ilmiönä. Opinnäytetyössä tutkittiin taloudellisen riippumattomuuden tavoittelua eli firettämistä suomalaisten näkökulmasta ja selvitettiin, millaiset ihmiset Suomessa tavoittelevat taloudellista riippumattomuutta, ja millaista elämää taloudellisen riippumattomuuden avulla halutaan elää eli mitä motiiveja on taloudellisen vapauden tavoittelun taustalla.

Tutkimus osoitti, että taloudellinen riippumattomuus kiinnostaa erityisesti nuoria, koulutettuja, työuransa alkupuolella olevia ihmisiä. Jotkut heistä haaveilevat jo työuran loppumisesta, mutta suurin motiivi taloudellisen riippumattomuuden tavoittelulle on työnteon lopettamisen sijaan vallinnanvapauden lisääminen omassa elämässä. Säästöt, sijoitusomaisuus sekä passiiviset tulot mahdollistavat tämän vapauden. Sijoittajina he eivät kuitenkaan ole passiivisia, vaan sijoittamista harastetaan hyvinkin aktiivisesti, monipuolisesti eri kohteisiin sekä suurella mielenkiinnolla.

Tutkimusotteeksi valittiin laadullinen menetelmä, ja tutkimusaineisto on kerätty julkisista lähteistä taloudellisen riippumattomuuden tavoittelijoiden omista blogeista tai heitä käsittelevistä mediateksteistä. Menetelmä koettiin onnistuneeksi, koska sillä tavoin aiheesta oli mahdollista saada luotettavaa ja syvällistä tietoa. Tutkimusraportissa olevat suorat lainaukset on poimittu teksteistä, podcasteista ja blogikirjoituksista sellaisenaan muokkaamatta niitä. Tutkimuksessa ei ole käsitelty mitään arkaluontoista tietoa, josta voisi olla tutkittaville haittaa. Tutkimusta varten kerätyt aineistot hävitetään tutkimuksen jälkeen. Vaikka tutkimusaineisto oli suppea ja vain pieni otos, siitä saa-

tiin samansuuntaisia tuloksia kuin Jäppisen (2019) opinnäytetyössä, joten niitä voidaan pitää luotettavina. Luotettavuutta olisi voinut parantaa lisäämällä vielä tutkimusaineistoa tai hankkimalla aineistoa muita menetelmiä käyttäen.

Tutkimuksen luotettavuudesta ja eettisyydestä huolehdittiin tutkimusprosessin aikana siten, että teoriapohja muodostettiin asianmukaisista, luotettavista ja laadukkaista lähteistä. Taloudellisen riippumattomuuden tavoittelu ilmiönä on vielä niin tuore, että tutkimustietoa siitä on saatavilla niukasti. Teoriapohjassa on nojattu paljon muutamaan kansainväliseen tutkimukseen aiheesta. Luotettavuutta olisi lisännyt lähdeaineiston suurempi määrä. Teoriaosuudessa käsiteltiin myös muutamia sijoituskohteita, koska taloudellisen riippumattomuuden saavuttaminen yleensä vaatii tuottohakuista sijoittamista, mutta käsittely jätettiin suppeaksi, koska eri sijoituskohteiden ominaisuudet eivät ole olennaisia tutkimusongelman ja -kysymysten kannalta. Harvinaisempien ja monimutkaisempien sijoitustuotteiden käsittely on jätetty tarkoituksella pois.

Tutkimusprosessia voidaan pitää kokonaisuudessaan onnistuneena ja luotettavana, koska tutkimuskysymyksiin saatiin vastauksia, jotka ovat samassa linjassa aiempien tutkimusten kanssa. Myös uutta tietoa nousi esille. Merkittävä tulos olikin aiemmista tutkimuksista poiketen firettäjien hyvin positiivinen suhtautuminen työelämään, ja se, että päämääränä ei ole FIRE-ajatuksen mukaisesti eläköityä. Se voi muuttaa mielikuvia taloudellisen riippumattomuuden tavoittelusta elämäntapana.

Ilmiönä taloudellisen riippumattomuuden tavoittelu ja aikainen eläköityminen eli FIRE voi olla hyvinkin monenlaisia mielipiteitä herättävä. Opinnäytetyön tavoitteena oli lisätä tietoa ja ymmärrystä aiheesta ja antaa myös numeroiden kautta konkreettisia esimerkkejä, millaisia rahasummia taloudellisen riippumattomuuden saavuttaminen voisi vaatia. Mielenkiintoinen jatkotutkimuksen aihe voisi olla selvittää vuosien päästä, ovatko firettäjät onnistuneet tavoitteessaan, ja koetaanko tavoitteeksi asetettu rahasumma edelleen riittävänä.

Lähteet

Adeney, P. 18.4.2012. News Flash: Your debt is an emergency!! Viitattu 6.1.2023.

<https://www.mrmoneymustache.com/2012/04/18/news-flash-your-debt-is-an-emergency/>

Adeney, P. 13.1.2021. The Shockingly Simple Math Behind Early Retirement. Viitattu 6.1.2023.

<https://www.mrmoneymustache.com/2012/01/13/the-shockingly-simple-math-behind-early-retirement/>

Adeney, P. 17.9.2013. A One-Question Survey – Who Are the Mustachians? Viitattu 6.1.2023.

<https://www.mrmoneymustache.com/2013/09/17/a-one-question-survey-who-are-the-mustachians/>

Bengen W. 1994. Determining Withdrawal Rates Using Historical Data. Journal of Financial Planning. <http://www.retailinvestor.org/pdf/Bengen1.pdf>

Carlsson, M. 2020. Firetys – Tavoitteena taloudellinen vapaus. Tallinna: Art House.

Elo, H. & Saarhelo, J. 2018. Osakesijoittajan maailmanvalloitus. Helsinki: Alma Talent. E-kirja.

Etnografinen tutkimus. 15.9.2021. Koppa. Jyväskylän yliopisto. Viitattu 22.3.2023.

<https://koppa.jyu.fi/avoimet/hum/menetelmapolkuja/menetelmapolku/tutkimusstrategiat/etnografinen-tutkimus>

Finanssiala ry. 23.6.2021. Säästäminen, luotonkäyttö ja maksutavat. Tutkimusraportti. Pdf-tiedosto. https://www.finanssiala.fi/wp-content/uploads/2021/07/FA_SLM_2021_raportti.pdf

Günther, K., Hasanen, K. & Juhila, K. 2021. Johdanto: Analyysi ja tulkinta. KvaliMOTV – Laadullisen tutkimuksen verkkokäsikirja. Tampere: Yhteiskuntatieteellinen tietoarkisto. Viitattu 24.1.2023.

<https://www.fsd.tuni.fi/fi/palvelut/menetelmaopetus/kvali/analyysitavan-valinta-ja-vleiset-analyysitavat/analyysi-ja-tulkinta/>

Havia, P., Lappalainen, V., Rinta-Loppi, A. 2014. Erilainen ote omaan talouteen – Vapaus, onni ja hyvä elämä. Alma Talent. E-kirja.

Inkinen, S. 2021. Financial Independence, Retire Early: Practicing FIRE and Its Effects on Consumers' Lives. Kandidaatintutkielma. Aalto-yliopiston kauppakorkeakoulu. <https://aalto-doc.aalto.fi/handle/123456789/110653>

Jäppinen, S. 2019. Taloudellisen riippumattomuuden tavoittelu. Opinnäytetyö, AMK. Laurea-ammattikorkeakoulu, Liiketalouden ala. <https://www.theseus.fi/handle/10024/268026>

Kallunki, J., Martikainen, M. & Niemelä, J. 2019. Ammattimainen sijoittaminen. 8. uud. p. Helsinki: Alma Talent. E-kirja.

Kananen, J. 2017. Laadullinen tutkimus pro graduna ja opinnäytetyönä. Jyväskylä: Jyväskylän ammattikorkeakoulun julkaisuja.

Kananen, J. 2019. Opinnäytetyön ja pro gradun pikaopas – avain opinnäytetyön ja pro gradun kirjoittamiseen. Jyväskylä: Jyväskylän ammattikorkeakoulun julkaisuja.

Kasvaako Suomessa ensimmäinen FIRE-sukupolvi? 2.2.2018. Danske Bank. Viitattu 25.9.2022. <https://danskebank.fi/sinulle/artikkelit/2018/02/kasvaako-suomessa-ensimmaeinen-fire-sukupolvi>

Kullas, E. & Myllyoja, N. 2014. Nainen ja rikastumisen taito – Kirja sijoittamisesta, vaurastumisesta ja naiseudesta. Alma Talent. E-kirja.

Kärkkäinen, O. 8.3.2019. Nuoret, raha ja sijoittaminen. Nordea. Viitattu 25.9.2022. <https://mb.cision.com/Public/434/2758892/960c24c997c26777.pdf>

Laaksonen, S. & Matikainen, J. 2013. Otteita verkosta – verkon ja sosiaalisen median tutkimusmenetelmät. Tampere: Vastapaino.

LähiTapiola 21.9.2017. Suomalainen tarvitsee taloudelliseen riippumattomuuteen yli 2 miljoonaa euroa. Viitattu 5.11.2022. <https://www.lahitapiola.fi/tietoa-lahitapiolasta/uutishuone/uutiset-ja-tiedotteet/uutiset/uutinen/1310392113081>

Majasalmi, T. 2012. Totuus taloudestasi. Helsinki: Talentum.

Mähkä, M. 2021. Rahastokirja vasta-alkajille ja niille, jotka haluavat päästä sijoittamisessa helpolla. Helsinki: Alma Talent. E-kirja. <https://www.ellibslibrary.com/reader/9789521445095>

Möller, S. 3.11.2022. Alle kolmikymppiset lähtivät koronavuosina osakekaupoille – Ina Mattila aloitti sijoittamisen 14-vuotiaana ja aikoo olla 35-vuotiaana taloudellisesti riippumaton. Yle-uutiset. Viitattu 6.11.2022. <https://yle.fi/uutiset/74-20003042>

Opi osakkeet. 2021. 13. uud. p. Nasdaq Helsinki. https://www.nasdaqomxnordic.com/digitalAssets/111/111023_opi-osakkeet_2021.pdf

Orava, J. & Turunen O. 2016. Osta, vuokraa, vaurastu. 5. uud. p. Helsinki: Alma Talent. E-Kirja.

Perrone, L., Vickers, M. H., & Jackson, D. (2015). Financial Independence as an Alternative to Work. Employee responsibilities and rights journal, 27(3), 195-211. <https://doi.org/10.1007/s10672-015-9262-9>

Podcast tulee (taas) – oletko valmis? 6.8.2018. Radiomedia. Viitattu 1.2.2023. <https://radiomedia.fi/ajankohtaista/podcast-tulee-taas-oletko-valmis/>

Robbins, T. 2014. Raha -peli haltuun. 7 yksinkertaista askelta taloudelliseen vapauteen. Helsinki: Basam Books. Suom. Hannu Poutiainen

Robin, V. & Dominguez, J. 2018. Your money or your life: 9 Steps to transforming your relationship with money and achieving financial independence. 2. uud. p. York: Penguin.

Saario, S. 2016. Miten sijoitan pörssiosakkeisiin. 12. uud. p. Talentum Pro. E-kirja.

Sammalisto, S. & Asunmaa, A. 2021. Viisas pääsee vähemmällä taloudessakin. Helsinki: Kauppamari. E-kirja.

Schmidt, K. 1.7.2021. FIRE Movement and Frugal Lifestyle: A Temporary Fashion for a Minority? iLEARNed, 2(2).

Taylor, N. & Davies, W. 22.3.2021. The financialization of anti-capitalism? The case of the 'Financial Independence Retire Early' community, Journal of Cultural Economy, 14:6, 694-710. <https://doi.org/10.1080/17530350.2021.1891951nb>

Tergesen, A., & Dagher, V. 2018. The New Retirement Plan: Save Almost Everything, Spend Virtually Nothing; A group of younger workers, devotees of the FIRE movement, are seeking ways to duck mistakes made by prior generations. The Wall Street journal. <http://ezproxy.jamk.fi:2048/login?url=https://www.proquest.com/newspapers/new-retirement-plan-save-almost-everything-spend/docview/2128353835/se-2>

Tunnisteellisuus ja anonymisointi. n.d. Aineistonhallinnan käsikirja. Verkkojulkaisu. Tampere: Yhteiskuntatieteellinen tietoaarkisto. Viitattu 24.1.2023. <https://www.fsd.tuni.fi/fi/palvelut/aineistonhallinta/tunnisteellisuus-ja-anonymisointi/>

Vanhuuseläke - ikäluokilla oma eläkeikänsä. 10.1.2023. Työeläke.fi. Viitattu 26.2.2023. <https://www.tyoelake.fi/elakkeet-eri-elamantilanteissa/vanhuuselake-ikaluokilla-oma-elakeikansa/>

Vertaileva tutkimus. 23.4.2015. Koppa. Jyväskylän yliopisto. Viitattu 22.3.2023. <https://koppa.jyu.fi/avoimet/hum/menetelmapolkuja/menetelmapolku/tutkimusstrategiat/vertaileva-tutkimus>

Vuori, J. 2021. Mediatekstit. KvaliMOTV – Laadullisen tutkimuksen verkkokäsikirja. Tampere: Yhteiskuntatieteellinen tietoarkisto. Viitattu 24.1.2023. <https://www.fsd.tuni.fi/fi/palvelut/menetelmaopetus/kvali/laadullisen-tutkimuksen-aineistot/mediatekstit/>

Vuori, J. 2021. Tutkimusetiikka ihmistieteissä. KvaliMOTV – Laadullisen tutkimuksen verkkokäsikirja. Tampere: Yhteiskuntatieteellinen tietoarkisto. Viitattu 24.1.2023. <https://www.fsd.tuni.fi/fi/palvelut/menetelmaopetus/kvali/tutkimusetiikka/tutkimusetiikka-ihmistieteissa/>

Väänänen, P. 1.1.2022. Asuntosijoittaminen vuonna 2022–10 hyvää syytä sijoittaa asuntoihin. Asuntosalkunrakentaja.fi. Viitattu 6.11.2022. <https://asuntosalkunrakentaja.fi/asuntosijoittaminen/opas-asuntosijoittamiseen/>

Tutkimuksen aineisto

Blogit (aikaväli, jolta kirjoitukset on kerätty)

Ina Mattila, <https://www.inamattila.com/> (11/2022)

Inssin osingot, <https://inssinosingot.fi/> (05/2020–12/2022)

Osinkoinsinööri, <https://www.osinkoinsinööri.fi/> (04/2021–10/2022)

Omavaraisuushaaste, <https://www.omavaraisuushaaste.com/> (12/2020–12/2022)

Podcastit

18. Firettäminen - Unelma vapaudesta with Heidi Kohonen. 28.5.2021. Maikat manittaa -podcast. <https://open.spotify.com/episode/43sKBP5ko8fRTaOf3ZKKsg?si=607d348ece0d45c9>

43. Tavoitteena taloudellinen riippumattomuus - Ninan tarina. 23.8.2018. Rahamania -podcast. <https://open.spotify.com/episode/51Dwg6Pdm0zitF9lepZB16?si=d88285b43a814a38>

Uutisartikkelit

Latva-Teikari, K. 28.3.2019. 28-vuotias Antti Möttönen haluaa taloudellisen vapauden nelikymppisenä – Dosentti: "Firettäjät ottavat työelämän ongelmien ratkaisut omiin käsiinsä". Yle-uutiset. <https://yle.fi/a/3-10702828>

Mattila, I. 4.3.2021. Inan, 23, tavoitteena on taloudellinen riippumattomuus 35-vuotiaana. Nordnet. <https://www.nordnet.fi/blogi/inan-23-tavoitteena-on-taloudellinen-riippumattomuus-35-vuotiaana/>

Möller, S. 3.11.2022. Alle kolmikymppiset lähtivät koronavuosina osakekaupoille – Ina Mattila aloitti sijoittamisen 14-vuotiaana ja aikoo olla 35-vuotiaana taloudellisesti riippumaton. Yle-uutiset. <https://yle.fi/uutiset/74-20003042>

Pitkänen, P. 18.9.2021. Jesse, 30, aikoo saavuttaa 50-vuotiaana taloudellisen vapauden – pitääkö nyt pelätä sitä, että vaurastujat katoavat työelämästä? Iltasanomat, Taloussanomat <https://www.is.fi/taloussanomat/art-2000008265041.html>

Rautio, S. 12.6.2019. Eläkepäiviä odotellessa. Iltalehti. <https://www.iltalehti.fi/kotimaa/a/45b369e7-5836-476b-a284-a8ff4ee0b50d>

Suhonen, H. 6.8.2019. Tavoitteena päästä nelikymppisenä eläkkeelle? Firettäjä säästää ja paiskii hommia, jotta voi myöhemmin nautiskella. Yle-uutiset. <https://yle.fi/a/3-10909684>

Varis, T. 29.10.2018. Jamilla, 24, haluaa olla riippumaton – "Ei tämä ole vain valkoihoisen iäkkään miehen harrastus". Länsiväylä. <https://www.lansivayla.fi/paikalliset/1352222>

Ikonen, I. 30.12.2022. Heidi, 25, säästää parin tonnin nettotuloista yli 1 000 euroa kuussa – näin hän onnistuu: "Varallisuus tuo mielenrauhaa". Duunitori. <https://duunitori.fi/tyoelama/saastota-voite>